

A

NAGYBÁNYAI REF. EGYHÁZMEGYE

1914. NOV. 12. NAPJÁN SZATMÁR-NÉMETIBEN TARTOTT

RENDES KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

*

AZ EGYHÁZMEGYE HIVATALOS KIADVÁNYA

HETVENNYOLCZADIK DARAB

NAGYBÁNYA
NÁNÁSY ISTVÁN KÖNYVNYOMDÁJÁBÓL
1914

A

NAGYBÁNYAI REF. EGYHÁZMEGYE

1914. NOV. 12. NAPJÁN SZATMÁR-NÉMETIBEN TARTOTT

RENDES KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

*

AZ EGYHÁZMEGYE HIVATALOS KIADVÁNYA

HETVENNYOLCZADIK DARAB

NAGYBÁNYA
NÁNÁSY ISTVÁN KÖNYVNYOMDÁJÁBÓL
1914

**A nagybányai református egyházmegye
1914. november 12. napján Szatmár-Németiben tartott
közgyűlésén jelenvoltak**

Széll György esperes és Helmeczy József egyházmegyei gondnok elnöklete alatt:

Sátor Dávid, Nagy Elek, Papolczy Zoltán, Magoss Ferencz, Joó Kálmán lelkészi tanácsbírák;

Tóth Mór, Szilágyi Tihamér, Sinka Lajos, Bay Lajos világi tanácsbírák;

Soltész Elemér lelkészi, Torday Imre világi főjegyző;

Bogdán Lajos lelkészi jegyző;

Nagy Lajos pénztárnok;

dr. Harcsár Géza ügyész;

Balajthy Károly, Balogh István, Baranyi Lajos, Bartók Károly, Czelder Béla, Dávid Sándor, Demjén István, Kató Béla, Kató István, Kiss Sándor, Kolos Vincze, Kócsi Péter, Makai Elek, Marcsa Imre, Miszti Mihály, Molnár Lajos, Nagy Sándor, Oláh Sándor, Orosz Ernő, Öry Tamás, Sárközy Lajos, Sipos Imre, Sipos Károly, Szabó Károly, Szentgyörgyi Zsigmond, Szentkirályi Károly, Sziky Ádám, Varga Jenő, Visky Ferencz rendes lelkészek;

Kádár Károly tanítótanársági képviselő;

Daróczi Albert adorjáni, Asztalnok Sámuel amaczi, Kató Ambrus apai, Boross Zoltán aranyosmeggyesi, Kiss Kálmán batizi, Győry László egrii, Pap Márton felsőbányai, Horváth József garbolcsi, Puskás Lőrincz hiripi, Horváth Gábor józsefházai, Melegh György kakszentmártoni, Török János kishodosi, Csomai Gábor kiskolcsi, Gacsályi József kispaládi, Tar Albert kispaleskei, Ölyüs Lajos kőszegremetei, Csüry Elek lázárii, Kiss József magosligeti, Fehér Gedeon méhteleki, Császy Antal mikolai, Szilvási Károly misztótfalui, Géresy János nagybányai, Fülöp István nagyhodosi, Bálint Zsigmond nagykolcsi, Kiss Sándor nagypaládi, Károly Mihály ombodi, Kánya Lajos patóházai, Tankóczi

János pettyéni, Molnár Sándor rozsályi, Ilonczai Károly sándorhomoki, Kurpé György sárközi, Kertész István sárközujlaki, Sebestyén Endre szamoskóródi, Gergely Sámuel szamoskrassói, Király Imre szárazberek, dr. Nagy Sándor szatmárhegyi, Szeőke Sándor szatmárudvarii, dr. Lányi Sándor színérváraljai, Szabó István tisztaberek, Frond Imre vámfalui képviselők.

62. A XC. zsoltár első versének eléneklése s esperes ur buzgó, a szíveket az áhítat szárnyán a segedelem és megtartás Urának, Istenének trónjához emelő imádsága után egyházmegyei gondnok ur lélekből fakadt, lobogó lelkesedéssel előadott, hazánk s nemzetünk válságos helyzetére kiterjeszkedő, a legnagyobb tetszéssel fogadott beszéddel

a közgyűlést a tagok szíves üdvözlése mellett, elnöktársa nevében is megnyitja. Indítvány szerint úgy esperes ur imája, mint egyházmegyei gondnok ur beszéde jegyzőkönyvünkben megörökíttetik.

* * *

Esperes úr imádsága.

Hatalmas Isten! Harczi zaj között, a háboru meg-megújuló izgalmai közepette jöttünk össze, hogy a mi szolgálatainkat elvégezzük a te anyaszentegyházad körül.

Máskor is, ha összegyűltünk, minden mi dolgaink előtt a te segedelmedet kerestük, Atyánk! Hát ma, midőn kigyúladt a háboru tüze amaz utolsó ítélet borzalmával s véreink, fiaink kitéve a halál dúlásának, ott küzdenek, hulladoznak a harczok mezején; ma, midőn a háború rémeihez odaszegődött — házi tűzhelyeink mellé betörőben — a szükség, napirenden a mindennapiakért való gyötrődés; ma midőn a járvány fekete angyala körünkben bontogatja szárnyait s pusztításaival fenyeget: mennyivel inkább hozzád menekülünk, Atyánk! Mi, sok bajokkal küzködő erőtelen gyermekeid, kegyelmed széke előtt omlunk le, bátorítást keresve, szabadulásért esedezve, hánykódó, csüggeteg valónknak!

Tudjuk, Atyánk, ha a te profétáid nem mondták volna is, hogy te vagy a hadakozásnak Ura; tudjuk, elhisszük: te vagy a szabadítás és erő! Teeléd terjesztjük nagy alázattal, erős bizalommal a mi ügyünket! Te láttad az ármányt, mely reánk tört, hogy önföldünk fiait ellenünk fellázza; az irigykedést, mely e haza földjéből egy részt

tőlünk elvenni akart; a gyűlölködést, mely orozva, gyilkosan, ártatlan vért ontott.

Te, Uram, ki az igaz ügyet el nem hagyod s kinek nem nehéz megsegíteni sokakat, vagy azokat, kiknek erejük nincsen: kelj föl mellettünk s a mi segedelmünkre állj elő! Védelmezd meg ott a harczok mezején a mi véreinket, fiainkat; takard el őket a halál nyilai ellen; növeld bátorságukat, aczéld meg erejüket, hogy bizakodó reményünk áldott valósággá válják győzelmünk felől.

Te elégíthetsz meg mindeneket, te teremthetsz eszközt, hogy ne lássunk szükségét, mikor anyánk, a föld, megtagadta tőlünk áldását. Neked enged a te szolgád, ama fenyegető rém, a járvány is. Nagy és erős Isten, halld meg sóhajtozásunkat hozzád, innen, a nyomorúság földi alacsony helyéről; feddőzésedet, megpróbáltatásunkat enyhítsd! Fordítsd hozzánk megengeszteltetett orcádat! Adj szabadulást a te népednek, gyarló szolgálóidnak!

Amíg pedig e nehéz napok súlyát érezteted velünk, kérünk, kegyelmes Isten! azt a fölemelő erőt, amely a te szereteted s védő, áldó gondviselésed tudásából árad szerte, szítsd lánggra aggódó lelkünkben; azt a vigaszt, édes biztatást, mit szent Fiad evangéliomában nyújtottál, tárd föl a te lelked erejével előttünk, hogy megtérve házainkba, a mieink között bátorítást szóljunk s vigasztalhassuk a te népedet és hirdethessük, amint megírva vagyon: jó az Ur és a szorongattatás napjain erősség és nem hagyja el azokat, akik őbenne bíznak. Lábunk kiveszi a törből; könnyeinket tömlőbe szedi és a nyomorútnak perét fölveszi.

Közelebb tedd áldottá, Uram! tanácskozásunkat a te anyaszent-egyházad ügyében. Adj belátást, buzgóságot nekünk, hogy szándokunk, fáradozásunk nyomán a te dicsőséged, a te neved imádata vegyen növekedést közöttünk.

Amen.

Gondnok úr beszéde.

Mélyen tisztelt egyházmegyei közgyűlés!

Meggyöngült testi erővel, de szívemben és lelkemben a hazaszeretet lángoló érzetével, vallásos hitem egész melegével üdvözlöm a közgyűlés egybegyűlt tagjait.

Jóleső érzéssel látom, hogy csaknem teljes számban jelentünk meg s így fölfogta a közgyűlés minden alkotó tagja a mai történelmi

napok jelentőségét; azt, hogy akkor, mikor délről és északról, csaknem az Adriától az északi Jeges tengerig, az Ural hegység és a Kaukázus tájairól milliók és milliók törnek ezer éves hazánkra, fokozottabb mértékben hárul reánk a kötelesség, hogy ahová állítva lettünk, hazánk, egyházunk s a fölforgatott társadalmi rend érdekében erőnket kifejtsük.

Mélyen tisztelt egyházmegyei közgyűlés!

Lángba borult az egész világ. A harczok mezején ágyuk menydörgő hangja reszketteti meg a levegőt s azok lángja, füstje, vakító fellepként vonja be az egész légűrt s nyomain vérfürdők keletkeznek, melyek pirosra festik hazánk büszke, nagy folyóját, Orosz- és Szerbországok nagy vizeit. A harcztéren elesett véreink jeltelen sírhalmai töltik meg Szerb- és Oroszország hegyeit, völgyeit.

Én mégis hiszem s mindnyájunknak meg kell arról győződve lennünk, hogy e vérfürdő és sírhalmok fölött drága hazánk nagysága fog tündökölni s hogy a szabadság hajnala fog derengeni azok számára is, akik évszázadok óta viselik nehéz jármát az elnyomatásnak.

Hinnünk kell, mert mi ezen a helyen ezer év óta vagyunk véd-bástyái, őrállói a nyugatnak, a kulturának s valahányszor vad iramban tört reánk az ellenség, talán ép' azért, mert hajdan a mi kemény aczélunkat is Ázsiában kovácsolták, mindannyiszor visszavertük. Számban, erőben megnövekedve ma is itt élünk, még pedig a kulturnemzetek sorába beigtatva.

Hinnünk kell, mert a jog, igazság s törvény alapján állunk. Ezek hatalmáért és erejéért szálltunk síkra, mert mi tudjuk, hogy a jog, törvény és igazság minden szabad államnak egyedüli erkölcsi fundamentoma. Elleneink pedig a XX. század meggyalázására öt világrész előtt legitimálták az orgyilkosság fegyverét.

Mélyen tisztelt egyházmegyei közgyűlés!

A háboru borzalmai között minden vallásos érzésű ember lelkébe fénysugárként világít be az a tudat, hogy az istentagadók valóságos táborá megsemmisült. Győzelmet aratott fölöttük a hit meggyőző ereje. Ezért nekünk, akik a felebaráti szeretet eszményét a vallásos hit erejében látjuk megtestesülve, nagy elégtételül szolgál, hogy az istenfélelem, az Istenbe vetett erős bizalom véste be magát az emberiség jobb érzésébe.

De van egy nagy csalódásunk is. Anglia, Skócia elvesztette reánk ideálisan vonzó vallásos erejét és hatalmát, mert erkölcsileg és lélektanilag előttünk lehetetlenné vált. E helyett azonban hatalmasabb vonásokban lép elő s kell, hogy köztünk, magyar protestánsok között

a megvalósulás felé közeledjen a két protestáns felekezetnek oly régen hangoztatott egyesülése. Ez ama hatalmas erkölcsi erőn kívül, melyre az egyesülés által szert teszünk s a kulturális téren való nagy és hatalmas érvényesülésen kívül, mely az egyesülésben rejlik, méhében hordja az egymást megértés, megbecsülés magvát s az egyesült protestáns vallás kultusza reá fogja nyomni a szabadelvű és demokratikus fejlődés és haladás bélyegét egész állami életünkre s közelebb hoz eme nagy fölfordulásban s viláगतalakulásban egyedüli barátunkhoz és szövetségesünkhöz: a nagy és hatalmas német nemzethez s így éadjuk el, hogy a ma fennálló fegyverbarátság lelki barátsággá változik át.

Mélyen tisztelt egyházmegyei közgyűlés!

Nekünk, protestánsoknak még jobban van összeforrva létünk és fenmaradásunk hazánk sorsával. Ugy érzem, a történelem is arra tanít, hogy nekünk is kell hozni a legnagyobb áldozatot, mert a mi vallásunk a szabadelvűség jegyében született, abban vert gyökeret, lett terebélyes tölgy s a jövőben is csak abból merítheti egyedüli táplálékát, abból szívhat éltető erőt. Vegyük azért ki abból a magunk részét teljes mértékben s ha már odaadtuk fiainkat, testvéreinket, a nők férjeiket, a gyermekek szüleiket, bocsássuk az állam rendelkezésére azt is, ami a küzdelem megvívásának sikerében mulhatatlanul szükséges: az anyagi eszközöket. Az állam a külföldre nem folyamodhatik, csakis a nemzet egyetemére támaszkodhatik; reánk hárul azért a kötelesség, hogy az állam által igénybe venni szándékolt hadi kölcsön sikerét tőlünk telhetőleg biztosítsuk.

Egy szebb és jobb jövő reményében részt kell azért venni úgy az egyházmegyének, mint egyes gyülekezeteinknek a hadi kölcsön jegyzésében, alapítvány természetű tőkéinket le kell tennünk a haza oltárára, mert ezáltal nemcsak drága hazánknak teszünk szolgálatot, de egyházunk vagyonát is biztosabban s jövedelmezőbben helyezzük el.

Mélyen tisztelt egyházmegyei közgyűlés!

Nincs ma ebben az országban se palota, se sárkunyhó, melynek lakói a háboru borzalmainak és veszteségeinek súlya alatt ne szenvednének. Nincs szív, mely ne sajogna, nincs szem, mely a könyek tengerében nem usznék. A sajgó szívekre gyógyírt tapasztani, a könnybe lábadt szemeket felszáritani, a szíveket, a lelkeket megvigasztalni, egymáshoz közelhozni: ez az a nemes föladat, mely e pillanatban a mi lelkészeinkre és tanítóinkra vár. Kérve kérem is önöket, bátorítsák a csüggedőket, a vallás vigasztaló szavaival keressék föl a kétségbeesetteket, legyenek nagy fájdalmaik enyhítésében segítségökre hitsor-

sosainknak. De ugyanekkor a gyülekezetekhez is van egy kérésem: bár jól tudom, hogy a három évi gazdasági válság, viszontagságos időjárás éppen a mi vidékünkön lehetetlen gazdasági helyzetet teremtett s háboru nélkül is inség kopogtatna ajtainkon, mégis minden erejük megfeszítésével igyekezzenek az egyházat és belhivatalnokokat illető mindennemű tartozásaikat rendszeren beszolgáltatni.

Végezetre utólagos jóváhagyását kérem a közgyűléstől az elnökség azon intézkedésének, hogy a közgyűlést szabályainktól eltérőleg az egyházmegye határán kívül, Szatmár-Németiben hívta össze. Ezt azonban a háborus bonyodalmak, a járványos betegségek, a vasuti közlekedési viszonyok tették szükségessé; a közgyűlés sikeres megtartása is csak így volt biztosítható.

Ezek után Isten áldását kérve működésünkre: a közgyűlést elnöktársam nevében is megnyitom.

* * *

63. A megbízó levelek beszédésével elnökség Miszti Mihályt bizza meg. Elmaradásukat igazolták Szabó József, Csaba Adorján, dr. Dezső Kálmán tanácsbírák, ifj. dr. Helmeczy József világi jegyző, Gy. Kovács József lelkész és Fábián István tanítóttestületi képviselő. Képviselő nemküldését megokoltan jelentette Avasujváros.

Közgyűlésünk alkotó tagjait az elől kitett sorrendben igazolja, az elmaradt és magukat igazolt közgyűlési tagok mentségét tudomásul veszi.

Szász Tihamér uszkai lelkész elmaradását, az uszkai presbytérium képviselő nemküldését ha az esperesi hivatalnál f. évi dec. 10-ig nem igazolják, 5—5 K birságnak az egyházmegyei pénztárba f. évi dec. 25-ig leendő befizetésére már most köteleztetnek.

64. A jegyzőkönyv hitelesítésére elnökség a jegyzőkön kívül

Sátor Dávid és Tóth Mór tanácsbírákat küldi ki; hitelesítés helye: Szatmár-Németi; ideje: f. évi nov. 17. d. u. 2 óra.

65. A közgyűlés tagjai között szétosztott tárgysorozatot

közgyűlésünk felolvasottnak tekintvén, öt rendbeli pótlással a tanácskozás sorrendjéül elfogadja.

66. Egyházmegyei gondnok úr megnyitó beszédével kapcsolatban közgyűlésünk

a) jóváhagyólag veszi tudomásul, hogy a rendkívüli

helyzetre tekintettel a közgyűlést elnökség a házszabályoktól eltérőleg Szatmár-Németibe hívta össze;

b) a magyar nemzet jövője iránt táplált rendíthetetlen bizalmának bizonyságául egyértelmű lelkesedéssel elhatározza, hogy az egyházmegye minden tőkepénzét az 1914. évi 6⁰/₀-os magyar királyi állami járadékkölcsönbe (hadi kölcsön) fekteti s egyházmegyei pénztárnokot ily értelemben utasítja; egyszersmind jelenlevő képviselőik útján föl hívja a kebelbeli presbyteriumokat, hogy egyházközségük minden megmozdítható tőketermészetű pénzét ennek a járadékkölcsönnek a jegyzésére fordítsák.

67. Az 1913. évről szóló, nyomtatásban megjelent s a közgyűlés minden tagjának előzetesen megküldött esperesi jelentést

közgyűlésünk felolvasottnak tekinti s egyes pontjaira vonatkozólag a következő határozatokat hozza:

1. Lelkészeink a mostani hasonlíthatatlanul nehéz időkben lankadatlan buzgósággal és minden alkalmas eszköz fölhasználásával törekedjenek a vallásos élet fokozására.

2. Apa, Aranyosmeggyes, Magosliget, Patóháza, Rozsály, Sárköz, Szamoskóród, Szamoskrassó lelkészei híveik között a vallásos lapok és iratok terjesztését kezdjék meg s ily irányu munkássága eredményéről végre-valahára minden lelkész számszerű adatokat bocsásson a jövő évi egyházlátogatóság rendelkezésére.

3. A jelentésben ezuttal még meg nem nevezett ama 9 egyház presbyteriuma, mely a szegényügy terén eddig semmit nem tett, a vonatkozó szabályrendeletet — több figyelmeztetést nem várva — léptesse életbe.

4. Az alapítványok lelkiismeretes kimutatását, a régibb és újabb alapítványokról netalán még be nem mutatott alapítólevelek betérjesztését az illető presbyteriumok tartsák kötelességüknek.

5. Nagykolcs és Patóháza egyházi jegyzőt válasszon, utóbbi át- és kitértek anyakönyvét szerezzen be, ha szintén ez idő szerint nincs is rá szükség.

6. Templomok, lelkészi, tanítói lakások, iskolák, melléképületek javításának, újraépítésének tervéről a jelentésben megnevezett egyházak f. évi dec. 15-ig tegyenek jelentést az esperesi hivatalnak.

7. Az újabb 10 éves ciklusra tűzbiztosítási ajánlataikat a presbyteriumok a legnagyobb körültekintéssel állítsák össze és még ez évben terjesszék be.

8. Dobrácsapátiban, Szatmárgörbeden, Kishodoson a presbyteriumnak legyen rá gondja, hogy az iskola 6 osztályúvá fejlesztessék, illetőleg, hogy a tankötelesek az iskolából ki ne maradjanak.

9. Az iskolai felszerelés hiányait a jelentésben fölso-
rolt egyházak (Garbolcz, Kakszentmárton, Kiskolcs, Dobrács-
apáti, Kispalád, Kőszegremete, Magosliget, Mikola, Sárköz-
ujlak, Szamoskrassó) dec. 15-ig jelentésétél kötelezettsége
mellett pótolják.

Ezekről a határozatokról az illetékes lelkészek s álta-
luk az egyes presbyteriumok jelen jegyzőkönyv útján érte-
sítetnek.

68. Olvastatott a következő esperesi jelentés :

Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Az időközi változásokra s más felmerült ügyekre vonatkozó jelen-
tésemet van szerencsém az alábbiakban betérjeszteni.

I. A lelkészi karból a régi gárda tagjai közül ismét kidült egy,
kőszegremetei lelkésztársunk: Melegh Albert. Megfáradott, elerőtle-
nedett a vállaira nehezülő 71 év súlya alatt. 44 évet szolgált kicsike
gyülekezetében. Hasznos szolgálatait az Ur ügye körül jegyezzük fel
jegyzőkönyvünk lapjain s elkötozött társunk emlékét kegyelettel őriz-
zük meg.

Lelkésztársaink közül a mozgósítás folytán 5-en vonultak be
katonai szolgálattételre, de csak egy — Gy. Kovács József ombodi
lelkész — maradt benn állandóan, mint tábori s. lelkész. Helyét sok
nehézség és némi idő eltelte után tudtam beszolgáló lelkésszel —
Orosz Ernő hiripi lelkész útján — ellátni. Az üresedésbe jött kőszeg-
remetei egyházba pedig felügyelő lelkészül Kolos Vincze vámfalui
lelkészt küldtem ki.

Segédlelkészeink közül eltávoztak más helyre: Szútor Jenő (aug.
1.), Balogh Zoltán (okt. 1.); önkéntesül jelentkezve Kovács Károly
(okt. 1.). Ujabban alkalmazást nyertek: Nagybányán Horváth Kálmán
(aug. 1-től), Kiskolcson Balogh István oldala mellett Takács Imre (okt.
1-től.)

A tanítói karban, eltávozás miatt más helyre, több állás meg-

üresedett s Józsefházára Horváth Gábort vallás és énekből pótvizsgára elkötelezéssel, Hiripre Erdős Endrét, Felsőbányára Nagy Károlyt, mint megválasztott okleveles tanítókat, szept. 21. 22. 23-ról ideiglenesen megerősítettem. Ugyszintén jul. 25-én Barta Antal ny. tanítót szatmárhegyi kántorúl. 16 egyházból 17 tanító hivatott be hadi szolgálatra. Innenfolyólag segédtanítókúl (helyettes) hatáskörömből folyólag megerősítettem: Bod Lajos képezdészt a múlt iskolai évre ápril 24-től Hiripen; Bota Árpád képezdészt Felsőbányán máj. 12-től a múlt iskolai s ez iskolai évre is kiterjedőleg; Csűry Ferencz tanítójelöltet Dobrácsapatiban jun. 6-tól kezdődőleg ez isk. évre is kiterjedőleg; Széles Lajos okl. tanítót Erdőszádára szept. 10-től ez egész iskolai évre; Iványi Antal okl. tanítót Ombodra a hadbavonúlt Csecskedy Károly tanító helyetteséül szept. 10-től kezdve; Szamoskrassón a szintén hadbavonúlt Tóth Imre tanító helyettesítésére Sinka Lajos ny. tanítót; Erdődön a 4 hónapra szabadságolt tanítónő helyetteséül okt. 7-től Zágonyi Anna Erzsébet okl. tanítónőt; Szinerváralján Kereskényi Boriska okl. tanítónőt okt. 21-től; Sárközújlakon Szilvász Erzsike óvónőt okt. 21-től; Felsőbányán Török Gusztáv okl. tanítót okt. 22-től. 5 egyházban — Magosliget, Mikola, Kispereske, Tisztaberek és Sárköz — lelkész vette át a tanítást, utóbbi helyen, mert nem került tanító. Kartársak által helyettesítés útján biztosított a tanítás Kispaládon és Avasújvároson; aranyosmeggyesi állami iskolába bejárás útján Szatmárgörbeneden. Semminemű intézkedésre nem tudtam rábírní kétszeri sürgetés mellett sem, holott mindkét tanítója hadba vonúlt, Nagypaládot. Viszont Rozsály sem tett semmi intézkedést. Erdőszádán a helyettes is behivatott; Apahegyen pedig a tanítói állás a múlt év óta üresedésben.

II. Tavaszi közgyűlésünk 2. szám alatti végzésére tisztelettel jelentem: Marcsa Imre, Varga Jenő lelkészek, továbbá a kishodosi, szatmárudvarii, méhteleki egyházak igazolták nálam egyházmegyei gyűlésünkről távolmaradásukat. Ellenben Szász Tihamér lelkész, a sándorhomoki, nagypaládi és uszkai egyház igazolással nem élt.

III. Az adorjáni egyház midőn az engedélyezett terv szerint tornya építéséhez fogott, kitűnt, hogy azt templomához ragasztani s temploma falaira építeni azok gyengesége miatt nem lehet. Ily helyzetében új tervvel fordúlt a templomépítésre vonatkozólag, de a már engedélyezett templomátalakítás és torony, lelkészi lak költségvetése keretében, az egyházmegyei elnökséghez engedélyezés végett, megokolva e rendkívüli eljárást azzal, hogy a már vállalatba adott munka folya-

matban van s a vállalkozónak újabb egyházmegyei gyűlés határozatáig várni nem lehet. Innétfolyólag egyházmegyei elnökség — közgyűlésünk utólagos jóváhagyása reményében — megengedte, hogy tekintettel arra, miszerint időközben a bemutatott terv építése folyamatba tétetett s az építkezés végrehajtása a tervezett költségösszeg mellett történend és mert a lelkészi telken a lelkészi iroda elhelyezése legyőzhetetlen akadályba ütközik, a bemutatott terv szerinti templomépítést foganatosíthassa az adorjáni egyház.

IV. Tavaszi közgyűléstől 42. sz. a. — a berendi templomépítési alap és tőkepénzkezelés megvizsgálására kiküldöttek jelentése alapján — nyert felhatalmazás folytán az egyházmegyei elnökség elrendelte, hogy a berendi templomalap pénzbeli vagyona a Bank és Váltóüzlet czégtől és az Általános Banktól, hol az betétként kezeltetik, vétessék ki s betétként a szatmárnémetii népbanknál helyeztessék el. Ennek foganatosításával megbizta egyházmegyei ügyészt azzal, hogy ha a Bank és Váltóüzlet a betéti összegeket másként visszafizetni nem tudná, vagy nem akarná: megelégszik minden hónap 15. napján teljesítendő 2 ezer korona visszafizetéssel. Utasította a berendi presbytériumot, hogy a betéti könyveket haladéktalanul egyházmegyei ügyésznek adja át s elrendelte, hogy addig is, míg e. m. közgyűlésünk intézkedhetnék, a berendi ref. egyházközségben gyakorlatban levő pénz- és vagyonkezelés szüntettessék meg. Megtiltotta, hogy a presbytérium határozata nélkül kölcsöntőkék adassanak ki s meghagyta, hogy a templomalap növelésére szolgáló feleslegeket addig, míg az alap betéti könyvei egyházmegyei ügyésznél lesznek, esetről-esetre neki adja át. Ugyanekkor előterjesztést tesz az egyházmegyei elnökség közgyűlésünkhöz az iránt, hogy a berendi fiókegyház tőkepénzei tekintetében az egyetemes vagyoni felelősséget 17040 K 25 f tőke erejéig Bikfalvi Albert berendi lakos terhére első sorban; Dávid Sándor batizi, Magyar Mihály, Medgyesi András, Barta Zsigmond, Barta József, Medgyesi Gábor, Magyar Ambrus, Pándi József berendi lakosok terhére együtt másodsorban, állapítsa meg. Befejezésül jelentem, hogy én magam utasítottam a berendi presbytériumot, hogy jegyzék mellett, kezelés végett, mindennemű váltóját, kötvényét adja át egyházmegyei ügyésznek.

Az itt említett intézkedések végrehajtottak; de a moratorium következtében — tudomásom szerint — mindössze 4 ezer koronát fizetett vissza a Bank és Váltóüzlet a fiókegyház betétjéből.

E fölmerült sajnos eset arról győzhet meg mindnyájunkat, hogy nem elég köztörvényeink alapján egyes egyházainkra bízni a pénz-

és értékkezelést, de egyházmegyénk általánosan kötelező intézkedésére van szükség minden egyes egyházra vonatkozólag.

V. Köztudomásu ugyan, de hivatalos kötelességem jelenteni, hogy máj. 17-én püspök urat a nagypaládi templom fölszentelése alkalmából egyházmegyénk részéről az ott megjelent lelkészekkel s világiakkal együtt ünnepélyesen köszöntöttem és üdvözöltem.

VI. Lehetetlen meg nem említenem, hogy a mai nyomasztó gazdasági helyzet és a háború folytán az egyházi adó beszolgáltatása igen csekély, úgy, hogy egyes helyeken attól lehet tartani, miszerint belhivatalnokai fizetését némely egyház nem fogja tudni kiszolgáltatni. Ha már mást nem tehet anyagi eszközök hiányában közgyűlésünk, kívánatos lesz, ha összes egyházainkhoz figyelmeztetést intéz, hogy egyházaink buzgólkodjanak a belhivatalnoki fizetések kiszolgáltatásában ép' e nehéz idők folyamán s e cél biztosítására az egyházi adók beszolgáltatását — mint amely nagy közegyházi érdeket képez — hiteleinknél szorgalmazzák.

Végezetre mint a keresztyéni közösség s egymáson segítség szép példáját örömmel jelentem, hogy az uszakai egyháznak — paplak építésből támadt nehéz helyzetében — midőn sehonnan sem tudott volna magának kölcsönt keríteni, kezdeményezésemre a szamoskőrödi, mikolai, tisztabereki, sárközújlaki, avasújvárosi, egrii egyházaink és az erdődi leányegyház kétezer korona kölcsönt adtak össze.

Kiváló tisztelettel, Avasújváros, 1914. nov. 5. *Szell György* esperes.

Közgyűlésünk

I. a) néhai **Melegh Albert** volt kőszegremetei lelkésznek, az Ur szerető szívű és a kevesen mindhalálig hűséges szolgájának áldott emlékezetét kegyelettel örökíti meg jegyzőkönyvében ;

b) Horváth Kálmán nagybányai, Takács Imre kiskolcsi segédlelkészeket az egyházmegyébe békebelezi ;

c) Erdős Endre hiripi, Nagy Károly felsőbányai tanítót, Barta Antal szatmárhegyi kántort és Horváth Gábor józsefházi tanítót — utóbbit pótvizsgatétel kötelezettségével — állomáshelyükön a jelzett minőségben megerősíti ;

d) Nagypalád és Rozsály presbyteriumát utasítja, hogy ideiglenes tanítókról pályázat hirdetésével, vagy más módon gondoskodjanak s lelkészek kötelességszerű eljárásuk eredményéről folyó év végéig az esperesi hivatalhoz jelentést tegyenek ;

II. Szász Tihamér lelkészt, a sándorhomoki, nagypaládi és uszkai egyházakat kötelezi, hogy 5—5 K birságot f. évi dec. 15-ig az egyházmegye közpénztárába (a Kálvineum javára) fizessenek be ;

III. az adorjáni egyház építkezésénél szükségessé vált elnökségi intézkedést jóváhagyja ;

IV. a berendi egyház templomalapjának biztosítására tett elnökségi intézkedést minden részletében jóváhagyja ; a fiókegyház tőkepénzeire nézve megkeresi az egyházmegyei közigazgatási bíróságot, hogy az egyetemleges vagyoni felelősséget 17040·25 K erejéig Bikfalvi Albert berendi lakos terhére elsősorban ; Dávid Sándor batizi, Magyar Mihály, Medgyesi András, Barta Zsigmond, Barta József, Medgyesi Gábor, Magyar Ambrus, Pándi József berendi lakosok terhére együtt másodszorban megállapítani, egyben ügyészt megbízni méltóztassék, hogy az egyházközség ezen vagyonának nevezettek ellen való biztosítására a szükséges lépéseket tegye meg ;

a berendi sajnos esettel kapcsolatban elnökséget, lelkészi főjegyzőt, Nagy Lajos e. m. pénztárnokot és Bogdán Lajos nyugdíjintézeti pénzkezelőt megbizza, hogy az egyházközségek vagyonkezelésének az egyházmegye részéről behatóbb ellenőrzésére nézve a legközelebb tartandó közgyűlésre javaslatot terjesszenek be ;

VI. fölhívja a presbyteriumok figyelmét, hogy az egyházi adók behajtása körül, a maguk részéről, ahol szükséges, szigorú törvényszerűséggel, ahol a nehéz idők okozta szomorú helyzet úgy kívánja, minden lehető kimélettel járjanak el ;

a jelentés többi, itt nem érintett részleteit helyesléssel veszi tudomásul.

69. Az egyházkerület 1914—282. sz. határozatában felhívta egyházmegyénket, hogy miután az egyházmegye szórvényaiban élő iskolázatlan tankötelesek vallásos oktatásának lehetővé tételére vonatkozó munkálatát be nem küldötte, azt az 1912—764. sz. határozat szerint terjessze fel. E határozat folytán esperes előterjeszti a püspöki hivatal 1914—4650. sz. hozzá intézett értesítését, mely szerint a szóban forgó jelentés még múlt év november hó 3-án oda beérkezett s missziói felügyelőnek osztatott ki.

Tudomásul szolgál.

70. Az egyházkerület 1914—3. számú határozatában megfelelő eljárás végett értesíti közgyűlésünket, hogy egyházkerületi tanácsbíró-ságra egyházmegyénkből a rozsályi presbyterium nem adott szavazatot.

Közgyűlésünk kötelezi a rozsályi presbyteriumot, hogy mulasztását az esperesi hivatalnál 15 nap alatt igazolja; ha elfogadható mentsége nincs, az egyházmegye pénztárába (a Kálvineum javára) 4 K birságot fizessen.

71. A konvent 1914—12. sz. határozatának 4. pontjában fölhívja az egyházkerületek útján az egyházmegyéket, hogy postaköltségek megtakarítása céljából a nyugdíjintézeti pénzkezelők részére a m. kir. postatakarékpénztárnál a clearingforgalomban is résztvevő csekkszámát nyitassanak.

Közgyűlésünk a konvent készsággel fogadott fölhívása alapján elnökséget, Nagy Lajos pénztárnokot és Bogdán Lajos pénzkezelőt fölkéri és meghatalmazza, hogy a m. kir. postatakarékpénztárnál úgy a nyugdíjintézeti pénzkezelő, mint az egyházmegyei pénztárnok részére csekkszámát nyitassanak.

72. Az apai presbyterium 1914. aug. 23-án elhatározta, hogy tekintettel a háborus időkre és a mostoha gazdasági évek által előidézett nyomorra, az egyháztagokat az 1914. évre *a lelkészi és énekevezéri járulékok fizetése alól* fölmenti s a belhivatalnokok járandóságát az éppen e célra alapított magtár jövedelméből fedezi. Megállapítja presbyterium, hogy az egyháztagok által fizetendő 31·125 q búza (á 30 K), 14·5 q tengeri (á 20 K) és 362·32 K váltságdíj fejében lelkész részére $933·75 + 290 + 262·32 = 1586$ K 07 f, kántor részére 264 K 14 f vétessék és adassék ki a helybeli hitelszövetkezetnél elhelyezett 10897 K-t kitevő takarékmagtári betétből.

Lelkész e határozat jóváhagyását kéri közgyűlésünktől.

Közgyűlésünk az apai presbyterium határozatához hozzájárul oly értelemben, hogy az egyháztagok 1914. évi adójából a lelkészi és kántori fizetés javára esedékes búza, tengeri és váltságdíj töröltessék és ezek fejében a takarékmagtár jövedelméből gyűjtött betétből lelkész részére 1586·07 K, kántor részére 264·14 K fizettessék ki a folyó évre.

73. A pettyéni presbyteriumnak az 1914—18. sz. egyházmegyei határozatban foglalt tartalommal és az 1914—405. sz. egyházkerületi határozat szerint való szövegezéssel kiállított nyilatkozatát

közgyűlésünk megerősítés végett a kerületre fölterjeszti.

74. Öry Tamás lázárii lelkész által az egyházmegye rendelkezésére álló és ez idő szerint építkező egyházak segélyezésére fordított államsegély más irányu fölhasználása, továbbá a tökesegély kérésének útját előkészíteni vonakodó presbyteriumok felelősségre vonása tárgyában beadott két rendbeli indítványt

közgyűlésünk megvitatás és javaslatlétél végett kiadja az egyházmegyei lelkészegyesületnek.

75. A kishodosi egyház, a presbyterium 1914. szept. 29-én kelt 93. számú határozata szerint, a lelkészi lakást újból fedette, mert a régi zsindegy fedél már rossz volt; ámde az egyházmegye 1913—133. és 1914—34. sz. határozatainak ellenére az új lelkészi lakás tervét és költségvetését máig sem készítette el, mert — mint mondja — erre pénze nem volt s mert a mostani idő az építkezésre s annak előkészítésére ugys alkalmatlan.

Közgyűlésünk megállapítván a kishodosi presbyterium eljárásában mutatkozó azt a következtetlenséget, hogy előbb (1913—34. sz. e. m. hat. szerint) engedélyt kér rozzant lelkészlakának fölépíthetésére, azután pedig az építkezést, sőt a terv és költségvetés elkészíttetését is egyre halogatja (lásd 1913—133. és 1914—34. sz. e. m. hat.), tekintettel egyfelől az 1914—34. sz. e. m. határozatban foglalt *föltétlen* rendelkezésre, másfelől arra, hogy az építkezést az egyház-község részéről — úgy látszik — sürgősnek senki nem tartja: megbízza Kócsi Péter nagyhodosi lelkészt, hogy a kishodosi lelkészi lakás állapotára, az építkezés sürgős vagy halaszt-ható voltára nézve az esperesi hivatalhoz f. é. december 1-ig kimerítő jelentést tegyen s amennyiben az építkezést az épület rozzantsága, egészséget veszélyeztető állapota miatt halaszthatatlannak találná, esperes úr fegyelmi eljárás terhével hívja föl a kishodosi presbyteriumot, hogy építési tervet és költségvetést készíttessen és terjesszen a legközelebb tartandó egyházmegyei közgyűlés elé.

76. A hiripi egyház presbyteriuma 1914. aug. 30-án törvényes formák között hozott 43. sz. határozatával megállapítja organista-kántortanítói állomásának megújított (módosított) díjlevelét s kéri annak jóváhagyását.

Egyházmegyei közgyűlésünk az 1913. évi XVI. t.-c.-nek

megfelelő s 4 példányban kiállított díjlevelet, bár az egyházkerületi határozatok által kívánt külön kántori tiszteletdíj nincs beállítva, tekintettel arra, hogy a hiripi ref. iskola államsegélyben nem részesül s az építkezések terhe alatt deficittel küzdő kis egyház az állami törvényben megszabott tanítói fizetést is alig tudja kiszolgáltatni, a maga részéről jóváhagyja s megerősítés végett az egyházkerületi közgyűlésre fölterjeszti.

77. A nagyhodosi egyház a presbyterium szabályszerű határozata kapcsán az iránt kérelmez, hogy f. évi költségvetése kiadási tételeinek, pénztári készlet hiányában, ideiglenes fedezésére saját betétként kezelt alapjából 300 K-t kölcsön vehessen, amely összeget 6°/_o kamat mellett visszafizetend.

Közgyűlésünk a kölcsön felvételét az I. t.-c. 15. §. d) pontja értelmében tudomásul veszi, illetve jóváhagyja.

78. Sziky Ádám sárközi lelkész jóváhagyás végett beterjeszti az iskola átalakítására vonatkozó költségvetést.

Közgyűlésünk bár vonatkozó presb. gyűlési határozat nincs csatolva s maga a költségvetés nem egyéb, mint a jelenvolt mesteremberek jegyzéke, felhatalmazza esperes urat, hogy szakértői elfogadás után a költségvetést hagyja jóvá.

79. Baranyi Lajos kakszentmártoni lelkész jóváhagyás végett beterjeszti az ujonnan építendő tanítói lakás tervrajzát s az erre, valamint az iskola javítására vonatkozó költségvetéseket.

Egyházmegyei közgyűlésünk, bár a tervet s költségvetéseket tárgyaló s elfogadó presb. határozat csatolva nincs, felhatalmazza esperes urat, hogy a beterjesztett tervet és költségvetéseket szakértői elfogadás után hagyja jóvá.

80. Az avasujvárosi egyház f. évi szept. 27-én törvényes formák között hozott 3. sz. határozata kapcsán azt kéri, hogy templomjavítási s más építkezési költségeinek fedezésére osztályba sorozás útján, polgári adó után számított 2000 K rendkívüli adót vethessen ki.

Egyházmegyei közgyűlésünk a presbytérium szabályszerű határozata alapján engedélyt ad az avasujvárosi egyháznak, hogy fenti célra, a meghatározott módon 2000 K rendkívüli adót vethessen ki.

81. Az avasujvárosi egyház presbyteriuma a templom átjavítására, továbbá a lelkészi telken építendő istálló és gazdasági szin építésére vonatkozó tervet és költségvetést beterjeszti.

Közgyűlésünk a vonatkozó presbyteri határozat jóváhagyásával a bemutatott tervet és költségvetést megerősíti.

82. A pettyéni presbyterium 1914. aug. 9-én 4. sz. alatt hozott határozat kapcsán bemutatja az újonnan építendő lelkészi lakás tervét és költségvetését; kéri azoknak jóváhagyását; ugyancsak bemutatja Erdélyi Istvánnak, Szatmár város főmérnökének a terv és költségvetés elöl vizsgálata tárgyában kelt ajánló jelentését.

A bemutatott tervet és költségvetést közgyűlésünk jóváhagyja.

83. A dobrácsapátii leányegyház beterjeszti az új iskola építésére szolgáló tervet és annak költségvetését jóváhagyás végett.

Esperes ur fölhatalmaztatik, hogy a szóban forgó tervet és költségvetést kedvező szakértői vélemény mellett megerősítse.

84. (A segélyosztást véleményező bizottság jegyzőkönyve alapján.)

I. Közalapi tőkekamatsegélyért folyamodott 26 egyház. Ezek mindegyikét ajánlja a bizottság a következő sorrendben és összegekre:

1. <i>Sárköz</i> templomépítésre kér	30.000	koronát
2. <i>Vámfalu</i> adósságtörlesztésre	10.000	"
3. <i>Rozsály</i> adósságtörlesztésre	4.000	"
4. <i>Szinérváralja</i> adósságtörlesztésre	5.600	"
5. <i>Szamoskrassó</i> templomjavításra	16.000	"
6. <i>Pettyén</i> lelkészlaképítésre és adósságtörlesztésre	11.000	"
7. <i>Misztótfalu</i> lelkészlaképítésre	5.000	"
8. <i>Patóháza</i> lelkészlaképítésre	16.000	"
9. <i>Avasfelsőfalu</i> imaházépítésre	4.000	"
10. <i>Nagybánya</i> templomrenoválásra és adósságtörlesztésre	100.000	"
11. <i>Alsófernezely</i> imaházépítésre	8.000	"
12. <i>Sándorhomok</i> tanítói lakás építésére	4.000	"
13. <i>Egri</i> iskolái átalakítására	4.700	"
14. <i>Adorján</i> adósságtörlesztésre	10.000	"
15. <i>Avasujváros</i> templom és iskola javításra	8.000	"
16. <i>Szatmárpálfalva</i> iskolajavításra	2.965	"
17. <i>Batiz</i> lelkészlak javításra és adósságtörleszt.	6.000	"
18. <i>Szárazberek</i> templomfedésre	2.000	"
19. <i>Lázári</i> iskolaátalakításra	4.000	"
20. <i>Kakszentmárton</i> isk. és tanítói lak javítására	8.000	"

21. Méhtelek adósságtörlesztésre	3.000	koronát
22. Nagyhodos adósságtörlesztésre	1.500	"
23. Kispalád iskolaátalakításra, melléképületekre	12.400	"
24. Hirip iskola és tanítói lakás renoválására	2.753	"
25. Kőszegremete iskolaépítésre	16.721	"
26. Erdőd templomépítésre	28.451	"

Közgyűlésünk a fől sorolt egyházakat, tekintettel arra, hogy egyházmegyénk területére három inséges év pusztítása nehezedik, mind első helyen ajánlja. Különös figyelmet kér a két missziói fiókegyház (Alsófernezely és Avasfelsőfalu) számára, amennyiben ezek nagyobb segílyt más forrásból nem nyerhetnek. Nagybányának az általa kért nagy összegű segílyre ajánlását megokolja az a körülmény, hogy ez az egyház a kért tőkeösszeg után az egész amortizáció (évi 6%) fizetését magára vállalja.

II. Népiskolai tőkesegélyért folyamodtak :

1. Dobrácsapáti kér	6.427	koronát
2. Méhtelek "	10.000	"

Közgyűlésünk mindkét folyamodó egyházat első helyen ajánlja.

III. Református segílyegylethez folyamodtak egy-egy osztalékért :
Alsófernezely, Avasfelsőfalu, Pálfalva, Rozsály, Tisztaberek.

Közgyűlésünk mind az öt folyamodót ajánlja segílyezésre.

Egyházmegyei államsegélyért folyamodnak :

1. Egri két iskolája ujjaépítésére kér	1000	koronát.
2. Szamoskrassó harmadik iskolára	500	"
3. Szatmárpálfalva iskolajavításra	1000	"
4. Erdőd templomépítésre	1000	"

Bizottság Egrit 1000, Szamoskrassót 400, Pálfalvát 200 koronára ajánlja ; a fenmaradó 400 K-t pedig ezuttal a nehéz helyzetben levő közpénztárnak javasolja kiadni.

Közgyűlés Szamoskrassónak 500 K segílyt ad. A fenmaradó 1500 K-ra nézve pedig utasítja e. m. pénztárnokot, hogy abból 1000 K-t egyházmegyénk által a Kálvineum javára tett alapítványként, 500 K-t pedig a budapesti Bethlen Gábor-kör részére megszavazott évi segíly tőkéjeként kezeljen és hadikölcsönül jegyezzen.

85. A kispaládi egyház presbyteriuma bemutatja az iskola telkén

építendő iskola, tanítói lakás és melléképületeinek átalakításáról készített tervezetet és költségvetést jóváhagyás végett.

A bemutatott tervet és költségvetést közgyűlésünk jóváhagyja. Egyidejűleg esperes ur fölhatalmaztatik, hogy az építkezési engedélyt a költségfedezet kimutatása esetén adja meg.

86. A batizi egyház presbyteriuma bemutatja a lelkészlak, istálló és magtár épületei tetőzetének ujonnan való befedése tárgyában készített 4778 K költségvetést, mely költség fedezetére 3000 K tökesegélyt kér és az 1915. 1916. 1917. évben kirovando rendkívüli adót jelöli meg.

Egyházmegyei közgyűlésünk esperes urat felhatalmazza arra, hogy a vonatkozó presbyteri határozat beküldése esetén az építési tervet és költségvetést megerősíthesse.

87. Az apai presbyterium az egyház tulajdonát képező iskolaház folytatólagos bérletére vonatkozólag a kir. kincstárral évi 600 K bér mellett újabb 12 évre (1914. okt. 1-től 1926. okt. 1-ig) esperesi előzetes jóváhagyással kötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti.

Közgyűlésünk az apai egyház és a kincstár közt fennállott bérleti viszonynak az egyházra nézve kedvezőbb feltételek mellett való meghosszabbítását helyesléssel veszi tudomásul s minthogy e bérleti szerződés megújítása az egyház-község olynemű intézkedésével, mely egyházi törvényeink szerint az egyházkerület megerősítését igényelné, összekötetésben nincs: a bemutatott szerződést az apai presbyteriumhoz visszateszi.

88. A batizi egyház presbyteriuma 1914. szept. 6-án kelt 3. sz. határozatával az iránt kérelmez, hogy f. évi tavaszi közgyűlésünk 42. sz. határozata e) pontjában foglalt azon elköteleztetése alól, miszerint egyházfentartási alapra az 1913. évről 50 K-t helyezzen el, mentessék fel. Kérelmét azzal okolja meg, hogy az egyháznak van egyházfentartási alapja, illetőleg ezt a célt szolgáló takarékmagtára, mely terményben és pénzben évenként 400 K-t meghaladó összeggel növeli magát, tehát külön egyházfentartási alapra szüksége nincs.

Közgyűlésünk a batizi egyház kérelméhez nem járul hozzá, amennyiben a takarékmagtár egyházfentartási alapnak nem tekinthető, hanem utasítja a presbyteriumot, hogy egyházfentartási alapot létesítsen s erre a célra az 1913. évről 50 K-t azonnal helyezzen el.

89. A nagybányai presbyterium 27—1914. sz. határozata kapcsán templomrenoválása részben való fedezetéül öt egymásután következő évben az egyházi adó után számított évi 100%, vagyis évi mintegy 2800 K rendkívüli adó kivetésére kér engedélyt.

Közigyűlésünk a szabályszerű határozattal támogatott kérelemhez hozzájárul.

90. A nagybányai presbyterium 26—1914. sz. határozata kapcsán templomrenoválási költségvetésének, mely 98813 K 82 f végösszeget tüntet fel, jóváhagyását kéri.

Közigyűlésünk a szakértő által készített, szabályszerűen tárgyalt és elfogadott költségvetést jóváhagyja.

91. Gy. Kovács József felügyelő lelkész a szatmárpálfalvai leány-egyház nevében nevezett egyház iskolaátalakítási költségvetésének, a mely 3202 K 28 f végösszeget tüntet fel, jóváhagyását kéri.

Közigyűlésünk, bár a költségvetést tárgyaló s elfogadó presbyteri határozat csatolva nincs s a költségvetés végösszege is, miután nem annyira átalakításról, hanem csak javításról, fedelezésről és bebutorozásról van szó, magasnak mondható, tekintettel arra, hogy e kis egyház közalapi tőkekamatsegélyért folyamodik, felhatalmazza esperes urat, hogy a költségvetést szakértői elfogadás után hagyja jóvá.

92. A máramaros-ugocsai egyházmegye 1914. szept. 23-án tartott közgyűlésében tárgyalta 12 adorjánhegyi ref. lakos folyamodványát, melyben az illetők, az egyházmegye 88. sz. határozata szerint, „azt kéri, hogy ők közigazgatásilag elszakadhassanak a túrterebsi egyháztól és csatlakozhassanak a nagybányai egyházmegyében levő Adorján egyházközséghez. Kérelmüket azzal indokolják, hogy ők közelebb laknak Adorjánhoz, mint Terebeshez, templomba mindig Adorjánba járnak, gyermekeiket ott kereszteltetik, konfirmáltatják stb. Ezzel szemben a túrterebsi egyház előjárósága esperes urhoz küldött levelében elutasítani kéri az adorjánhegyiek kérelmét, mert ők a Túrterebsi községhez tartozó *Pusztahegy* dülőben levő szőlőkben lakván, a túrterebsi egyház kötelékébe tartoztak eddig s kell, hogy tartozzanak ennekutána is. A túrterebsi lelkész egy kimutatást is terjeszt be melyből látható, hogy a kérvény aláírói az utóbbi 5 év alatt állandóan igénybe vették keresztelésnél, esketésnél és temetésnél az ő szolgálatát.”

Ezek előrebocsátása után az egyházmegye „az adorjánhegyiek kérelmét elutasítja 1. azért, mert a kérvényen levő összes aláírások

egy embertől származnak; 2. azért, mert az Egyh. I. t.-cz. 105. §-a szerint minden református annak az egyháznak rendes tagja, amely polgári lakóhelyén alakult, az adorjánhegyiek polgári lakóhelye pedig Túrterebes; 3. azért, mert a kérvény összes állításait halomra dönti a túrterebesi lelkész hivatalos kimutatása azon keresztelési, esketési és temetési esetekről, melyekben a kérvény aláírói az utóbbi öt év alatt is mindenkor a túrterebesi lelkész szolgálatát vették igénybe."

E határozattal kapcsolatban megkeresi a testvér egyházmegye közgyűlése egyházmegyénk esperesi hivatalát, „hogy az adorjáni lelkészt utasítani szíveskedjék, miszerint az adorjánhegyieket minden alapot nélkülöző elszakadási törekvésükben ne támogassa, sőt ellenkezőleg, ha hozzá fordulnak, győzze meg őket kívánságuknak törvénybe ütköző voltáról."

Közgyűlésünk az adorjánhegyi egyháztagok részéről vagy nevökben, megbízásból vagy anélkül, a máramaros-ugocsai egyházmegyei közgyűléshez intézett, valamint hasonló alakban és tartalommal közgyűlésünkhöz is beadott kérvényt maga sem találja alkalmasnak arra, hogy annak alapján a fenforgó ügy elbiráltassék; azonban a testvér egyházmegye idézett egyoldalú határozatával ez ügyet befejezettnek annál kevésbbé tekintheti, mert kétségtelenül megállapítható, hogy Adorjánhegy vagy Adorjáni-hegy szórvány, amióta a tiszántúli egyházkerület által kiadott Névtárakban nyilvántartatik, tehát mintegy 30 év óta, Kisdécsmező-ugocsamegyei szórvánnyal együtt mindig az adorjáni és sohasem a túrterebesi anyaegyház szórványaként szerepel. Így mutatta ki és terjesztette föl közgyűlésünk legutóbb 1912—66. sz. jogerős határozatával is az egyházkerületre és közgyűlésünknek nincs tudomása róla, hogy e nyilvántartás ellen a túrterebesi „előljáróság" valaha is fölszólalt, avagy a máramaros-ugocsai egyházmegye 1914. szept. 23. előtt az adorjánhegyi szórvány felől rendelkezni szükségesnek látta volna. Az a tény, hogy az Adorjáni-hegy lakói a túrterebesi egyház lelkészének szolgálatával, utóbbinak kimutatása szerint, 1908 óta éltek, magában véve nemcsak nem állapítja meg az adorjáni hegy lakóinak a túrterebesi anyaegyházhoz tartozását, sőt kötelezte a túrterebesi lelkészt, hogy figyelemmel az adorjáni anyaegyház lelkészének több évtizedes gyakorlaton alapuló jogaira, az adorjáni hegyen lakó csalá-

dok körében végzett lelkészi szolgálataihoz az adorjáni lelkész beleegyezését kikérje s az anyakönyvi adatokat hozzá utólag áttegye.

Mindazáltal tekintettel arra, hogy magát az Adorján-hegy vagy Adorjáni-hegy elnevezést az 1913. évi országos Helységnévtár nem ismeri, ellenben Túrterebesi szőlőhegyet említ; tekintettel arra a meg nem czáfolt állításra, hogy e határrész Adorjánhoz közelebb esik ugyan, de Túrterebesről könnyebben megközelíthető; tekintettel arra, hogy a kéznél levő adatokból nem állapítható meg, vajjon a szórványbeli lakosok fizettek-e valaha egyházi adót az adorjáni anyaegyháznak: közgyűlésünk nem zárkózik el a régebben Adorjáni hegynek nevezett Túrterebesi szőlőhegy egyházi hovatartozandóságának újabb megállapításától s e tárgyban a máramaros-ugocsa egyházmegye elnökségével folytatandó tárgyalásra elnökséget fölkéri és meghatalmazza azzal, hogy a szóbanforgó két anyaegyház lelkészének s esetleg a szórványbeli református egyháztagnak meghallgatása után az eddig Adorjáni-hegynek nevezett határrész és Kisgércze ugocsa-megyei község egyházi beosztását véglegesen megállapítani s erről közgyűlésünket annak idején értesíteni méltóztassék.

Miről mind a két egyházmegye elnöksége kivonaton értesítendő.

93. A kispaládi egyház presbyteriuma kérelmez az iránt, hogy miután nagymérvű adóhátraléka van kint a feleknél, mely hátralék részint a szegénység, részint az egyháztagnak nagy részének harczba vonulása miatt ez évben bevehetetlennek mutatkozik, engedtessek meg, hogy nélkülözhetlen kiadásai fedezetére szükség esetén valamelyik egyházi alaptól rendszeres kötvényre egyezer korona kölcsönt felvehessen addig, míg a hátralékos egyházi adó törvényesen bevehető lesz.

Az egyháztanács által egyhangulag hozott határozat alapján folyamodó egyház kérelmének hely adatik; presbyterium utasíttatik, hogy minden lehető kövessen el a tetemes adóhátralék behajtására; végszükség esetén egyezer korona kölcsönt felvehetnek rendszeres kötlevéltre, melyet egy év alatt visszafizetni kötelesek leendenek.

94. Az avasujvárosi egyház presbytériuma folyó évi május hó 24-én törvényes formák között hozott 4. sz. határozatával elfogadja

s megerősíteni kéri az Avasujváros község és az avasujvárosi ref. egyház között, a javadalmasok beleegyezésével létrejött megváltási szerződést, amely szerint Avasujváros községe az avasujvárosi ref. egyház mindenkori lelkésze és leánytanítója részére járó szombati vámot 300 K évi járulékkal megváltja. E megváltási összeg kétharmad része a lelkészt, egyharmad része a leánytanítót illeti s negyedévi előleges részletekben fizettetik ki a község pénztárából.

Egyházmegyei közgyűlésünk a bemutatott megváltási szerződést, mely díjlevél csonkulást nem involvál, a maga részéről jóváhagyja s megerősítés végett a főt. e. ker. közgyűlésre fölterjeszti.

Egyszersmind felhívja a presbytériumot, hogy a módosult lelkészi és leány-tanítói díjleveleket újból állítsa ki.

95. Az adorjáni egyház a presbyterium folyó évi nov. 1-én tartott gyűlése 1. sz. határozatával kapcsolatban azt kéri, hogy nyugdíjazás folytán megüresedett kántortanítói állomását, amelyre férfi tanerő több ízben való meghirdetés után sem pályázott, nőtanítóval tölthesse be.

Egyházmegyei közgyűlésünk e mostani válságos idők kényszerítő hatása alatt a kérelemhez hozzájárul s az adorjáni egyháznak engedélyt ad arra, hogy kántortanítói állomását nőtanítóval tölthesse be; felhívja egyszersmind a presbytériumot, esperes urhoz jelentéstétel kötelezettsége mellett, hogy a kántori teendők ellátásáról, kántortanítói javadalom terhére történő díjazásáról a legalkalmasabb és legmegfelelőbb módon gondoskodjék.

96. Tárgyaltatott a sándorhomoki egyházból beérkezett, a lelkész-lak fedelezésére, a lelkészlakhoz tartozó istálló javítására, továbbá a tanítói lakás bővítésére s fedezésére vonatkozó, 4258·99 K-t feltüntető költségvetés.

Közgyűlésünk, bár sem kérvény, sem a költségvetést tárgyaló s elfogadó presb. gyűlési határozat csatolva nincs, felhatalmazza esperes urat, hogy szakértői elfogadás s a hiányok pótlása után a költségvetést hagyja jóvá.

97. A patóházai egyház beterjesztett vagyonleltárát

közgyűlésünk megvizsgálván, mint rendben levőt helyben hagyja.

98. Benedek László kiskolcsi tanító az egyház által is támogatott kérelmében az iránt folyamodik, hogy állásában, amelyet f. évi szept.

hó 26-án esperesi elbocsátó nélkül foglalt el, amennyiben a tiszán-inneni egyházkerület szabályzata szerint, amely kerületből jött, aug. 1-én tul tanító elbocsátót nem kaphat, egyházmegyei közgyűlésünk erősítse meg; különben fizetéskiegészítési államsegélyt nem nyerhet s katonai szolgálatra való esetleges bevonulása esetén családja kenyér nélkül marad; esperesi elbocsátóját a jövő tavasszal bizonyosan megkapja annyival inkább, mert elhagyott állása már be van töltve.

Egyházmegyei közgyűlésünk, bár épen folyó évi 6. sz. határozatában mondotta ki, hogy az egyházak a megválasztott tanítót addig ne költöztessék be, míg iratai rendben nincsenek, amitől függ az esperesi ideiglenes megerősítés, tekintettel e mostani válságos időkre, amikor a nagy tanítóhiány miatt az egyházaknak ugyyszólván minden pályázót el kell fogadni, Benedek László kiskolcsi tanítót állásában megerősíti.

99. Olvastatott a számvizsgáló bizottság következő jelentése:

„Az elkészen beérkezett vagy pótlás végett visszatett 1913. évi egyházi számadások megvizsgálásáról van szerencsénk következő jelentésünket beterjeszteni.

I. Mint rendben talált számadásokat megerősítésre ajánljuk: *Dobrácsapáti, Kiskolcs, Nagypalád, Adorján, Sárköz, Kispeléske, Garbolcz* egyházak számadását.

II. Észrevételekkel ajánljuk elfogadásra a következő egyházak 1913. évi számadásait:

a) *Rozsály*. 204 K 98 f készpénzmaradványához hozzászámítandó a Hajdu András részére kiadott 40 K ideiglenes kölcsön. Apróbb kölcsönei kimutatott 152 K összege 150 K 20 fillérre helyesbítettik, Adóhátralékát jövőre enyésztesse el. Egyházfentartási alapot mulhatatlan létesítsen.

b) *Tisztaberek*. Számadási végeredménye, mely téves összeadás folytán hibás, következőleg helyesbítettik: Bevétel 3704 K 26 f; kiadás 3507 K 63 f; maradvány 196 K 63 f (186 K 63 f helyett). Adótartozását, mely teljesen fizetetlen, mindig idejében rendezze. Egyházi adóhátralékát, mely 1461 K 14 f-t tesz, hajtassa be s egyházfentartási alap létesítését eszközölje.

c) *Uzska*. Ugy a gondnoki Napló, mint a Főkönyv lezárási napja dec. 31. legyen (most előbbi jun. 14. utóbbi szept. 27.) s megvizsgálása a törvényes időben eszközöltessék. Adótartozását — mely már 2 évről fizetetlen — mielőbb rendezze. Egyházfentartási alapot létesít-

sen. A belhivatalnokok természetbeli járandóságait költségvetésből főkönyvbe is vezesse át.

d) *Szatmárudvari*. Számadása most már számadatilag nem kifogásolható s ezuttal a fennálló néhány formahiba daczára is elfogadható; miután lelkész felvilágosítása szerint elődje zavaros feljegyzései alapján másként elkészíteni nem lehetett s egyuttal igéri, hogy jövőben minden tekintetben a szabályok szerint fog eljárni.

III. Végül jelentjük, hogy *Kőszegremete* pótlás végett visszaadott számadását nem terjesztette be ujolag.

Közgyűlésünk az I. és II. alatt fölsorolt egyházak számadásait jóváhagyja.

A kőszegremetei egyházat pedig fölhivja, hogy pótlás végett visszaadott számadását teljesen fölszerelve folyó évi dec. 31-ig az esperesi hivatalhoz terjessze be.

100. Több tárgy nem lévén, elnöklő esperes a szatmárnémetii ref. egyház elnökségének a tanácsterem átengedéseért

szíves köszönetet mond s berekeszti közgyűlésünket, mely a XXXV. zsoltár első versének eléneklésével lelket-emelő módon véget ér.

Bírósági határozatok.

101. A nagybányai egyházmegye bírósága, mint közigazgatási bíróság, Széll György tárgyalást vezető, Helmeczy József társelnök elnöklete alatt, Sátor Dávid, Nagy Elek, Papolczy Zoltán, Joó Kálmán Tóth Mór, Szilágyi Tihamér, Bay Lajos bírák, Bogdán Lajos jegyző, részvétele mellett, Öry Tamás panaszos, Csüry Elek és dr. Harcsár Géza ügyész jelenlétében, Öry Tamás lelkész panaszára a lázári egyház ellen folyamatba tett ügyben, alantírott helyen és napon, nyilvános tárgyalás után zárt ülésben következőleg határozott:

Végzés.

A panasz érdemleges elintézés végett áttétetik az egyházmegyei közgyűléshez.

Megokolás.

A panaszban foglalt esetleges mulasztások teljesítésére, a javítások foganatosítására, új építkezések eszközlésére, amennyiben azok szüksége fennáll, nem az egyházmegyei közigazgatási bíróság, hanem az egyházmegye közgyűlése által kötelezendő az egyház; a panasz tárgyában eljárni tehát az egyházmegyei közigazgatási bíróság hatáskörén kívül esik.

A kihirdetett határozatban felek megnyugodtak.

Kelt Szatmár-Németiben, 1914. november hó 12. napján.

Széll György egyházi elnök. *Helmeczy József* világi elnök. *Bogdán Lajos* jegyzőkönyvvezető.

102. A nagybányai egyházmegye bírósága, mint fegyelmi bíróság, Széll György tárgyalást vezető, Helmeczy József társelnök elnöklete alatt, Sátor Dávid, Nagy Elek, Joó Kálmán, Tóth Mór, Szilágyi Tihamér, Bay Lajos bírák, Bogdán Lajos jegyző részvétele mellett, dr. Harcsár Géza ügyész jelenlétében, Nagy Gáspár sárközujlaki egyházlag részéről az egyházmegyei elnökség 1879—1913. sz. elutasító végzése ellen tett felebbezési ügyben, alantírott helyen és napon, nyilvános tárgyalás után zárt ülésben következőleg határozott:

Végzés.

Bíróság az egyházmegyei elnökség elutasító végzését, indokainál fogva, helyben hagyja s a mennyiben a felebbezésben az egyházmegyei elnökség ellen sértő kifejezések foglaltatnak, megtorló eljárás céljából az iratokat egyházmegyei ügyésznek kiadja.

A kihirdetett határozat felebbezővel hiteles kiadmányban közöltetik.

Kelt Szatmár-Németiben, 1914. november hó 12. napján.

A nagybányai egyházmegyei fegyelmi bíróság.

Széll György egyházi elnök. *Helmeccy József* világi elnök. *Bogdán Lajos* jegyzőkönyvvezető.

103. A nagybányai egyházmegye bírósága, mint fegyelmi bíróság, Széll György tárgyalást vezető, Helmeccy József társelnök elnöklete alatt, Sátor Dávid, Nagy Elek, Papolczy Zoltán, Joó Kálmán, Tóth Mór, Szilágyi Tihamér, Bay Lajos bírák, Soltész Elemér jegyző részvétele mellett, dr. Harcsár Géza ügyész jelenlétében Gulya Ferencz és társa amaczi lakosok panaszára Asztalnok Ferencz amaczi presbyter ellen indított fegyelmi ügyben alantírott helyen és napon nyilvános tárgyalás után zárt ülésben következően

ítélt:

A nagybányai egyházmegye fegyelmi bírósága Asztalnok Ferencz amaczi presbytert az egyházi V. t.-cz. 34. §. A) 3. és 7. pontjaiba ütköző fegyelmi vétségben vétkesnek mondja ki s ezért őt a 35. §. d) és f) pontjai alapján az amaczi egyházban viselt presbyteri tisztségből elmozdítja és a választhatóság jogától 3 évre megfosztja.

Megokolás.

A szatmárnémetii kir. törvényszék 19837—1912. B. számú ítélettel panaszlottat súlyos testi sértés vétsége miatt 8 napi fogházbüntetésre ítélte s panaszlott e büntetést el is szenvedte.

Panaszlott az említett vétség elkövetésével midőn az általa viselt presbyteri állás méltóságát megsértette, ugyanakkor állami törvénybe ütköző vétséget is követett el; ezért kellett őt az egyházi V. t.-cz. 34. § 3. és 7 pontjaiba ütköző fegyelmi vétségben vétkesnek kimondani.

A büntetés kiszabásánál a bíróság azért alkalmazta a 35. § d) és f) pontjaiban megjelölt büntetést, mert a panaszlott által elkövetett vétség s az annak következtében elszenvedett fogházbüntetés legalább

ez idő szerint alkalmatlannak bizonyítja őt arra, hogy az egyháztagok előtt példaként világoljon [l. t.-cz. 121. § e) pont]; másfelől nem látja a bíróság kizártnak azt, hogy panaszlott a választhatóság jogától való megfosztatás ideje alatt oly tisztos magaviseletet tanúsít, hogy később egyházi tisztség viselésére ismét alkalmasnak bizonyúl.

Az ítélet felek előtt kihirdettetvén, panaszos megnyugszik benne, ellenben panaszlott felebbezést jelent be.

Kelt Szatmár-Németiben, 1914. november hó 12. napján.

Szell György egyházi elnök. *Helmeczy József* világi elnök.
Soltész Elemér jegyzőkönyvvezető.

Függelék.

A 66—68, 70—75, 84, 87, 92, 99, 103 számokat jegyzette Soltész Elemér.

A 62—65, 69, 76—80, 88—91, 94—98, 100—102 számokat Bogdán Lajos.

A 81—83, 85, 86, 93 számokat Torday Imre.

Hitelesítjük.

Szatmár-Németi, 1914. november hó 17.

Szell György
esperes.

Sátor Dávid
tanácsbíró.

Helmeczy József
egyházmegyei gondnok.

Soltész Elemér
főjegyző.

Bogdán Lajos
jegyző.

Betűsoros tárgymutató.

- Adorjáni építkezésnél elnökség intézkedése jóváhagyatik. 68. III. — kántortanítói állás növel is betölthető. 95.
- Adorjáni-hegy és Kisgércze szórványok egyházi beosztása fölött egyházmegyei elnökség a máramaros-ugocsai e. m. elnökségével együtt határozzon. 92.
- Apai egyháztagok lelkészi és énekvezéri járulékok fizetésének terhe alól 1914. évre fölmenthetők. 72. — iskolaház újabb 12 évre a kincstárnak bérbe adatik. 87.
- Asztalnok Ferencz amaczi peresbyter elmozdítottatik. 103.
- Avasujvárosi presbyterium 2000 K rendkívüli adót vethet. 80. — templomjavítás és melléképületek költségvetése jóváhagyatik. 81. — malomvám megváltása tárgyában a községgel kötött szerződés fölterjesztetik; presbyterium a lelkészi és leánytanítói állás díjlevelét ujítsa meg. 94.
- Barta Antal szatmárhegyi kántor. 68. I. c)
- Batizi épületek javításának költségvetését esperes ur erősítse meg. 86. — presbyterium 1913. évről 50 K-t egyházfentartási alapra tőkésítsen. 88.
- Benedek László kiskolcsi tanító. 98.
- Berendi templomalap biztosítása tárgyában e. m. közig. bíróság megkerestetik. 68. IV.
- Bethlen Gábor-kör javára tett 500 K alapítványt e. m. pénztárnok hadi kölcsönbe fektesse. 84. IV.
- Dobrácsapátii iskola tervét és költségvetését esperes ur erősítse meg. 83.
- Egyházi adók behajtására presbyteriumok minden lehető tgyenek meg. 68. VI.
- Egyházkerület 1914—282. sz. határozata tárgytalan. 69. — 1914—3. sz. határozata értelmében rozslyi presbyterium felhívatik. 70.
- Egyházközségek vagyonkezelésének ellenőrzése tárgyában bizottság jövő gyűlésre adjon javaslatot. 68. IV.
- Erdős Endre hiripi tanító. 68. I. c)

- Esperesi jelentés az 1913. évről. 67. — az időközi változásokról. 68.
- Hadi kölcsön jegyzésére e. m. pénztárnok és presbyteriumok fölhívatnak. 66.
- Helmeczy József gondnok megnyitó beszéde. 62.
- Hiripi kántortanítói díjlevél fölterjesztetik. 76.
- Horváth Gábor józsefházi tanító. 68. I. c)
- Horváth Kálmán nagybányai s. lelkész. 68. I. b)
- Kakszentmártoni tanítói lakás tervét, iskolajavítás költségvetését esperes ur hagyja jóvá. 79.
- Kálvineum javára tett 1000 K alapítványt e. m. pénztárnok hadi kölcsönbe fektesse. 84. IV.
- Kishodosi lelkészi lakás állapotáról nagyhodosi lelkész adjon jelentést. 75.
- Kispaládi iskola és tanítói lakás építésére az engedélyt esperes ur adja meg. 85. — presbyterium a hátralékos adót hajtsa be; szükség esetén 1000 K ideiglenes kölcsönt vehet. 93.
- Köszegremetei egyház múlt évi számadását az esperesi hivatalhoz dec. 31-ig terjessze be. 99.
- Közgyűlés megnyitása. 62. — tagjainak számbavétele. 63. — Szatmár-Németibe összehívása jóváhagyatik. 66. — bezárása. 100.
- Melegh Albert köszegremetei lelkész emléke megörökíttetik. 68. I. a)
- Nagybányai presbyterium 5 éven át 100% rendkívüli adót vethet. 89. — templomrenoválás költségvetése jóváhagyatik. 90.
- Nagy Gáspár sárközüjlaki lakos ellen sértő kifejezések miatt megtorló eljárás. 102.
- Nagyhodosi egyház 300 K ideiglenes kölcsönt vehet. 77.
- Nagy Károly felsőbányai tanító. 68. I. c)
- Nagypalád ideiglenes tanítóról gondoskodják. 68. I. d) — 5 K bírságot fizessen. 68. II.
- Öry Tamás két indítványa e. m. lelkészegyesületnek kiadatik. 74. — panasza áttétetik a közgyűléshez. 101.
- Patóházi vagyonleltár jóváhagyatik. 97.
- Pettyéni iskolaépület telekkönyvi leköttése tárgyában az 1914—405. sz. e. ker. határozat szerint szövegezett nyilatkozat fölterjesztetik. 73. — lelkészi lakás terve és költségvetése jóváhagyatik. 82.
- Postatakarékpénztárnál e. m. pénztárnok és nyugd. pénzkezelő részére csekkszámla nyittassék. 71.
- Rozsály ideiglenes tanítóról gondoskodják. 68. I. d)
- Sándorhomoki egyház 5 K bírságot fizessen. 68. II. — egyházi épületek javításának költségvetését esperes úr hagyja jóvá. 96.

Sárközi iskolaátalakítási költségvetést esperes úr hagyja jóvá. 78.
Segélykérvények fölterjesztetnek. 84.
Szamoskrassó 500 K e. m. segélyben részesül. 84. IV.
Számvizsgáló bizottság jelentése és javaslata a megvizsgált számadásokra vonatkozólag elfogadtatik. 99.
Szász Tihamér 5 K bírságot fizessen. 68. II.
Szatmárnémetii egyház elnökségének köszönet. 100.
Szatmárpálfalvai iskolajavítás költségvetését esperes ur hagyja jóvá. 91.
Széll György esperes imádsága. 62.
Takács Imre kiskolcsi s. lelkész. 68. I. b)
Tárgysorozat megállapítása 65.
Uszkai egyház 5 K bírságot fizessen 68. II.
Jegyzőkönyvhitelesítők. 64.

Esperesi jelentés az 1913. évről.

Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Esperesi jelentésemet az egyházlátogatási jegyzőkönyvek alapján van szerencsém az alábbiakban betérjeszteni.

Ez évben is az egyházlátogatást tanácsbíró lelkészeink, egyházmegyei lelkészi jegyzőink és pénztárnok segítségével 5 irányban végeztük jun. 8-tól 20-ig jórészen s látogatásaink közben egyházaink valláserkölcsi állapotát, anyagi helyzetét megnyugtatónak találtuk általában véve. A nyert adatok a következők:

I. Vallásos erkölcsi élet.

Vasárnap és az ünnepek napjain délelőtt 42 anyaegyházunkban mindenütt rendes istentisztelet tartatik és pedig 16 egyházban buzgó, 26 egyházban kellő eredménnyel. *Vasárnap délután* kátémagyarázat tartatott 6, bibliamagyarázat 15, felváltva káté- és bibliamagyarázat 18 egyházban, 2 egyházban felváltva ima és predikáció (Rozsály, Sárközujlak), egy egyházban felváltva bibliamagyarázat és ima (Aranyosmeggyes). *Hétköznapi reggel* mindennap istentisztelet van 18 egyházban. Hetente 5-ször 3 egyházban, 3-szor 19-ben, 2-szer egyben, 1-szer egyben. *Hétköznapi délután* 6-szor 2 egyházban, 5-ször 1-ben, 3-szor 1-ben, 1-szer 38-ban. *Bűnbánati héten* úgy délelőtt, mint délután csaknem mindenik helyen van istentisztelet.

Leányegyházunk 6 van és ezekben kellően látogatják a templomot. *Vasárnap és ünnepnap délelőtt* rendes istentisztelet van 4-ben,

egyben (Erdőd) havonta egyszer, egy másban (Erdőszáda) évente négyszer (u. m. a három főünnep másodnapján és szeptember első vasárnapján) van istentisztelet. *Vasárnap délután* predikáció van egy leányegyházban, 1-ben bibliamagyarázat, 1-ben bibliaolvasás, 1-ben könyörgés, 2-ben nincs istentisztelet. *Hétköznapi délelőtt* 2-ben 3-szor, 4-ben egyszer sem; *délután* 3-ban egyszer, 3-ban egyszer sem tartatik istentisztelet.

Köznapi bibliamagyarázat Adorjánban (Nagycsütörtökön) és Avasujvárosban (adventkor) tartatott.

Vallásos élet fokozására intézkedés történt 23 egyházban.

Vallásos felolvasás volt 19 anyaegyházban (Amacz, Apa, Avasujváros, Egri, Felsőbánya, Hirip, Józsefháza, Kakszentmárton, Kiskolcs, Lázári, Mikola, Misztótfalu, Nagybánya (biblaórák), Ombod, Pettyén, Szamoskóród, Szamoskrassó, Szinérváralja, Uszka).

Enekkar volt 16 helyen (Adorján, Amacz, Egri, Hirip, Kakszentmárton, Kiskolcs, Kispalád, Kőszegremete, Mikola, Nagypalád, Ombod, Pettyén, Sárköz, Szamoskóród, Szamoskrassó, Szinérváralja).

Szegényeket segélyező egyesület Lázáriban. *Téli Ujság* járt 897 példányban (tavaly 1017) 30 egyházba (több egyház nem közölte a számszerű pontos adatot). *Vasárnap* járt 86 példányban 8 egyházba (1914). *Koszoru, Árvaházi, Magyar Naptár* több egyházban került eladásra. 8 egyházban (Apa, Aranyosmeggyes, Magosliget, Patóháza, Rozsály, Sárköz, Szamoskóród, Szamoskrassó) sem vallásos tartalmu lapot, sem vallásos iratot nem terjesztenek.

Konfirmációra a lelkészek készítik elő a növendékeket mindenütt az anyaegyházakban. A konfirmáció kivétel nélkül Áldozócsütörtökön történik anyaegyházainkban.

Urvacsorával élők száma 26,806 (mult évben 28,522). Betegeknek *urvacsora adatik* urvacsoraosztáskor 22 egyházban, bármikor 20-ban.

Nazarénusok nincsenek. *Baptista* van 2.

Egyházi szertartást mellőzők nincsenek.

Vadház 16, *visszasház* 5.

Átlért fi 4, nő 2; *kitért* fi 2, nő 2. *Felekezetenkívül*é lett 1.

Szegényekről gondoskodás nyomai láthatók 27 egyházban, részint a szabályrendelet életbeléptetése s némi alap létesítésével, részint a szegények gyámolításával. Utóbbi célra kiadatott 894 K (mult évben 884 K); 9 egyházból arról érkezett jelentés, hogy a szegényügy terén semmi sem történt, ez egyházakban tehát a szabályrendelet sincs életbe léptetve.

Adakozások az egyház és iskola javára.

Adorján. Weisz Ignác 15 K, Adorján község 5 K. Perselypénz 116 K, Daróczi Vilma egy bársony urasztali terítőt 70 K értékben, Mike Póli, Daróczi Ambrusné egy-egy kenyeret 2—2 K értékben. Ur-vacsorai kenyeret és bort Mike Károly s neje, Vékony András s neje Szilágyi Bálint s neje, Daróczi Ambrusné, Váry Ferenczné, Demjén István, Fazekas Jánosné, Kovács János s neje, Kállai József s neje, összesen 60 K értékben. Templomépítésre adtak: Berendi Adolf 5 K, Szilágyi Sámuel 6 K. Gyűjtöttek: Boros János 550 K, Boros Zsigmond 231 K, Horváth György 135 K, Daróczi Mihály 60 K, Pataki Zsigmond 120 K, egyes egyházak és iskolák 335·17 K. Összesen 1712·17 K.

Amacz. Dr. Katona Béla orgonaalapra 100 K, ugyanerre karácsoni kántálásból gyűlt 51 K, Szücs Márton urasztalára kenyeret adott 5·40 K értékben; báljövedelem 52 K. Összesen 208·40 K.

Apa. Az Ur asztalára kenyeret Kánya Lajosné, bort Szentiványi Gyula adott. Utóbbi még 19 K-t, Kató Gábor 5 K-t adtak. Perselypénz 78·69 K. Összesen 102·69 K.

Apahegy. Az Ur asztalát kenyérrel id. Czompa Józsefné, borral Székely Gábor látták el. Perselypén 12·42 K.

Aranyosmeggyes. Perselypénz 6·67 K. Böszörményi Zsigmond és neje az Ur asztalát kenyérrel és borral egész éven át ellátták 36 K értékben. Összesen 42·67 K.

Szatmárgörbed. Perselypénz 6·14 K. Váradi Bálint amerikai gyűjtése harangalapra 230 K. Összesen 236·14 K.

Avasujváros. Szücs Pálné Huszár Sára 200 K, Angi József 30 K, özv. Bikó Mihályné Kurpé Mari 10 K, özv. Ludróczki Pálné 50 K, báljövedelem 245·22 K. Összesen 535·22 K.

Batiz. Péterfi Gusztávné 5 K, Berki Károly 4 K, Pajzos Péter 10 K, Anderkó László (gk.) 20 K, Czigler Lajos (gk.) 3 K, Szőke Ferencz 10 K, Gyáneusz Bálintné 20 K, Futó György 10 K, Póti András 10 K, Dávid Margit 2 K, Molnár István 20 K, Hadházi Gábor 10 K, Sepsi Miklós 10 K, Jakó Endre 50 K, perselypénz 28·66 K, báljövedelem 374·90 K, Kiss Kálmán orgonára 2000 K, Kacsó Antal toronyórára 1700 K, Kovásznay Zsigmond az Ur asztalára 30 K. Összesen 4317·56 K.

Egri. Ur asztalára kenyeret adtak Szabó Pálné, Szerdahelyi Ferenczné, Szerdahelyi Zsigmondné. Templomalapra Mándi Elekné 20 K.

Felsőbánya. Id. Hajdu Sándorné szegény alapra 400 K. Ur aszta-

lára bort Perchy Sándor, Hajdu Lajosné, Jenei Ferenczné, Almási János 30 K értékben. Összesen 430 K.

Garbolcz. Kenyeret az Ur asztalára mindenkor ad a gondnok, Horváth József; értéke 6 K.

Hirip. Orgonajavításra begyűlt 311 K, perselypénz 41·72 K. Lelkész 6 ízben urvacsorai kenyeret adott. Összesen 352·72 K.

Józsefháza. Orgonaalapra 9 K; az Ur asztalát állandóan Jakó Kálmán aranyosmeggyesi földbirtokos látja el kenyérrel és borral. Perselypénz 39·75 K. Összesen 48·75 K.

Kakszentmárton. Meleg Györgyné az Ur asztalára kenyeret 6 ízben adott 12 K értékben. Baranyi Lajos, Apai János, Nagy Dániel, V. Király Ferencz, Király László, Berecz Antal bort 24 K értékben; Deme Mihály 1·50 K, Árva András 6 K, perselypénz 46·62 K, báljövedelem 87·68 K. Összesen 177·80 K.

Kishodos. Jenei Zsigmond Amerikában 600 K-t gyűjtött a templom renoválására. Dr. Harcsár Géza e. m. ügyész 5 K; ingyen fuvar 260 K értékben; Ur asztalára kenyeret adott Török János 6 K értékben; Bereczki József (gk.) közmunka teljesítése 8 K. Összesen 879 K.

Kiskolcs. Perselypénz 22·78 K, báljövedelem 149 K. Összesen 171·78 K.

Dobrácsapáti. Perselypénz 184·38 K, báltartásból 391·20 K, karácsoni kántálás 22·50 K, Jékei Zsigmond 20 K, Nagy Béláné 40 K, Fonciere 2 K, könyöradomány 3194·80 K. Összesen 3854·88 K.

Kispalád. A lelkész az iskola részére a Vasárnapot megrendelte 3 K. Kenyeret az Ur asztalára a lelkész, ifj. Angyalosi József, Tóth Gáspár, Tóth Sándor, Bak János és Oláh Mihály adtak 7·20 K értékben. Gál József az orgonaalapra 10 K-t ajánlott; ingyenes egyházi szolgálmány 200 K értékben. Perselypénz 16·80 K. Összesen 237 K.

Kispeleske. Az Ur asztalát kenyérrel a hívek látják el 10 K értékben.

Kőszegremete.

Lázári. Urvacsorai kenyeret és bort adtak: Nagy Béláné, Kani-zsay Jenő, Nagy Elek, Csüry Elek, Antal Istvánné. A szegényeknek adtak: Nagy Béla 20 K, Kanizsay Jenő 4 K, Öry Tamásné, özv. Hajdu Péterné 2—2 K, Csüry Elek, Mák Sándor, Szücs Ferencz, özv. Veres Zsigmondné 1—1 K, Szikszó Géza 60 f, Szikszó Gézáné 40 f, Szikszó Lászlóné 40 f, Ványi Jánosné 40 f, Gacsi Juliska 30 f, Molnár Pál 10 f. Összesen 32·20 K.

Magosliget. Az Ur asztalára kenyeret egész éven át az elöljárók

és tisztviselők adtak 18 K értékben, lelkész egy ízben bort 4 K értékben. Összesen 22 K.

Méhtelek. Urvacsorához kenyeret adtak: Radnóczy Sándorné, ifj. Lengyel Bálintné, Fehér Gedeonné, id. Fehér Antalné, Varga Gyuláné, Gerber Ferenczné 7·20 K értékben. Báljövedelem 26·30 K. Összesen 33·50 K.

Mikola. Az Ur asztalát kenyérrel, borral Galgóczy István látta el 45 K értékben. Papp József és neje 30 K, az énekkar 9 K-t adományoztak. Összesen 84 K.

Misztótfalu. Ur asztalára kenyeret: Szilvász Károlyné, bort Szilvász Imre adományoztak. Perselypénz 59 K, N. N. 15 K, néh. Mike Miklósné 2 K, báljövedelem 85 K. Összesen 186 K.

Nagybánya. 1) Január 26-án tartott estély tiszta jövedelme 907·64 K. 2) Egyetemi alapra: Részvénytakarékpénztár 50 K, Torday Imre 15 K, összesen 65 K. 3) Orgona alapra: Harácsek V. utódai 25 K, Bajnóczy Sándor, Bay Lajos, Igé hirdető, Kovács Gyula (presbyter), dr. Vass Gyula 20—20 K, dr. Nagy Gábor 19 K, Géresy János, Glavitzky Károly, György Mihályné, Molcsány Gáborné, Smaregla Mihály, Soltész Elemér, Sólyom Ferencz, Szerencsy József, Szücs Károly, Wienerberger Béláné, Virág István 10—10 K, Égly Mihály, Nánásy István, Révész János, Schusztér Ferencz, Simon és Valent, Spiczuli Károly 5—5 K, összesen 284 K. 4) Özv. László Ödönné egy konfirmáló gyermek részére 5 K. 5) Szegény gyermekek karácsoni fölruházására: Bay Lajos 10 K, Maday Pál, Mórágyné Istvánné, Soltész Elemérné 5—5 K, Bajnóczy Sándor 4 K 25 f, Barabás Vilmosné, özv. Czihat Jánosné, Wienerberger Béláné 4—4 K, Abaházy Józsefné, Bay Józsefné, Bommerszbach Péterné, Füle Imre, Kertész Gyuláné, Molcsány Gáborné, dr. Nagy Gáborné, Smaregla Mihályné, dr. Wagner Józsefné, Veres Lászlóné 3—3 K, özv. Dobi Ervinné, Égly Jánosné, Egy valaki, Géresy János, özv. Iblauer Jánosné, Incze Józsefné, Kádas Juliánna, Langer Sándorné, özv. László Ödönné, Ajtai Nagy János, özv. Orosz Lajosné, Szerencsy Józsefné, Szücs Károlyné, Wiessner Richárdné, Virág István 2—2 K, Almásy Jánosné, György Mihály, Klement Árpádné, Kovács Béla, Kovács Lajosné, özv. Lajos Györgyné, Mladeiovszky Lajosné, Rusorán József, Simon Ferencz, özv. Smaregla Pálné, Spiczuli Károly, özv. Tótfalusi Józsefné, özv. K. Virág Lajosné 1—1 K, Makovics Elekné 60 f, összesen 114·85 K. 6) Perselypénz gyűlt egész éven át 364·84 K. 7) Az Ur asztalára kenyeret adtak: Kiss Jánosné, Torday Imre, özv. Lajos Györgyné, Marosfy Dezsőné,

ESPERESI JELENTÉS

özv. Dobi Ervinné, Soltész Elemérné; bort adtak: Molcsány Gáborné, Torday Imre, T. Matolcsy Blanka, özv. Czelder Mértonné, özv. Sma-regla Pálné, Bányai József. Összesen 1741·33 K.

Erdőszáda. Gr. Degenfeld Sándor főgondnok a tanítónak 280 K-t s tűzifát; az egyháznak egy ezüst urvacsorai kelyhet; a grófné szegény gyermekeknek ruhában s karácsonyi ajándékban 200 K értéket. Összesen 480 K.

Nagyhodos. Báljövedelem 68 K; lelkész adománya 10 K; Kis Károly és Krakkó Lajos által Amerikában gyűjtött segély 350 K; ingyen teljesített napszámok 60 K; perselypénz 18·70 K. Összesen 506·70 K.

Nagykolcs. Urvacsorai kenyeret adtak: Bálint Zsigmondné, Győry Zsigmondné, özv. Tóth Dánielné, Kocsis Pálné, lelkészné; bort adtak: Oláh György, lelkész 29·20 K értékben. L. Kocsis József 4 K, Vármegyei takarékos 20 K, konfirmált növendékek 3·78 K, báljövedelem 61·56 K, karácsoni kántálás jövedelme 50 K; perselypénz 33·33 K. Összesen 201·87 K.

Nagypalád. Urvacsorai kenyeret adtak: Kálmán Zsigmond, Elek Lajos, Kis Sándor, Sebestyén Sándor és Ferencz.

Ombod. Urvacsorai kenyeret a hívek adtak 12 K értékben; perselypénz 50·10 K; Egyházi felszerelésekre 114 egyháztag 122·40 K-t. Összesen 184·50 K.

Szatmárpálfalva. Urvacsorához kenyeret Béres Istvánné, bort Fodor Károly adott 30 K értékben. Perselypénz 10·67 K. Összesen 40·67 K.

Patóháza. Ur asztalára kenyeret Tóth Mór, bort a lelkész ad.

Pettyén. Ur asztalára kenyeret és bort Böszörményi Sándor főgondnok ad (30 K). Dr. Böszörményi Károly 6 K, Helmeczy József 34·60 K, Veress Sándor 80 f, perselypénz 46·50 K, báljövedelem 107·86 K. Összesen 225·76 K.

Rozsály. Ur asztalára kenyeret Isaák Elemérné adott (6 K), perselypénz 10·08 K. Összesen 16·08 K.

Sándorhomok. Ur asztalára kenyeret Ilosvai Károly gondnok, bort lelkész adott 24 K értékben. Karácsoni kántálás 2 K, Kósa I. 2 K, báljövedelem 12 K, iskolai könyvtár javára dr. Harcsár Géza e. m. ügyész 8 K. Összesen 48 K.

Sárköz. Templomépítésre adakoztak: Éles György 20 K, Lőrinczi Mihály 5 K, Lőrinczi Eszter 5 K, Báljövedelem 160 K, Butku Gyula 2 K, Veres Albert 15 K, perselypénz 151·54 K. Ur asztalára kenyeret

és bort adtak: özv. Kurpé Józsefné, Székely István, Lőrinczi Károly, Tóth Gyula és neje. Összesen 358·54 K.

Sárközütlak. Iskolai jutalomkönyvekre egyesek 21 K-t adományoztak. Ur asztalára kenyeret és bort Péchy Margit adott.

Szamoskóród. Templomépítésre Fejér József és neje 400 K, néhai Vajda István 200 K. Ur asztalára kenyeret és bort: Zs. Vajda Károly és neje, Varga Ferencz és neje, ifj. Sebestyén László és neje, Imre Gyula és neje, Szógrádi Józsefné 30 K értékben. Összesen 630 K.

Szamoskrassó. Egyház javára Fogyasztási szövetkezet 16 K, Hitelszövetkezet 16 K, felolvasó est bevétele 11·70 K, Gergely Sámuel és neje urvacsorai kenyeret és bort 10 K értékben; Csomai András, Peleskey Pál, Bozsó Albert, Sinka Lajos, Domokos András, Szász János bort 38 K értékben; báljövedelem 111 K, perselypénz 64·02 K. Iskolai jutalomdíjakra: Darvay-alap 8 K, község 9 K, Cs. Majer Salamonné 5 K, Dr. Rosenfeld Félix 5 K, Kovács Ferencz 2 K, Klein Sámuel 2 K, Klein Eduárd 2 K, özv. Tóth Dánielné 3 K. Összesen 302·72 K.

Szárazberek. Ur asztalát kenyérrel egyes hivesek, borral Király László presbyter látták el 30 K értékben. Kupán Gyula toronyalapra 10 K. Báljövedelem 30·52 K. Összesen 70·52 K.

Szatmárhegy. Ur asztalára kenyeret adtak: Medgyesi Lászlóné, id. Molnár Pálné, Nagy Fehér Józsefné, Sebestyén Lajosné, Szabó Gyuláné, H. Szabó Lajosné 18 K; bort adtak: özv. Medgyesi Lászlóné, Félegyházi Imre, Lénárt Imre, Ferenczi József 24 K értékben. Böszörményi Gáborné egy urasztali terítőt 10 K értékben. Nagy János és Gerzsényi Eszter 50 K; perselypénz 125·70 K. Összesen: 227·70 K.

Erdőd. Község iskolai segély czimen 300 K; Ur asztalát kenyérrel és borral dr. Nagy Sándor ügyvéd látta el (6 K); perselypénz 10·70 K. Iskolai jutalmazásokra adtak 20 K-t. Összesen: 336·70 K.

Szatmáruddvari. Ur asztalára kenyeret Szőke Sándor adott 24 K értékben; bort özv. Barazsu Péterné 12 K értékben. Berenden a perselypénz 4 K. Összesen 40 K.

Szinérváralja. Községülköztetésre: Énekkar 105·56 K, Gerber Béla 10 K, Bay Miklós 4 K, N. N. 4 K, Mándy Zoltán 10 K. Szegény tanulók tandíjmentességére többen 31·90 K. Konfirmálóknak bibliára Szilágyi Tihamér 9·40 K. Templomjavításra: Makray Gergelyné 2 K, Tóth Károlyné 5 K, Lázár György 6 K, ifj. Héti József 10 K, id. Héti József 6 K, özv. Trázsy Lászlóné 10 K. Perselypénz 175·93 K. Összesen 389·79 K.

Tisztaberek. Az Ur asztalát kenyérrel a hivesek látták el. Persely-

ESPERESI JELENTÉS

pénz 10·54 K. Rácz Áron 1 K, Jencsik Gusztáv 4 K, urasztali bor értéke 10 K. Összesen 25·54 K.

Uszka. Perselypénz 8·11 K.

Vámfalu. Perselypénz 77·94 K. Urvacsorai kenyérhez búzát adtak: Rákos Mihály, Rákos Gyula, László György, Cseh Imre, László Gábor 10·80 K; bort Samu Gábor, Mali Gusztáv, Székely Gábor 28·70 K értékben. Templom számára adományoztak: Váradi Sára 20 K, Matolcsi Lajos 10 K, Mali Bálintné Cseh Sára 10 K, özv. Mali Bálintné egy urasztali abroszt és terítőt. Összesen 175 K.

Adakozás összesen 19,849 K. (Múlt évben: 13.896 K.)

Alapítványok.

Adorján. Sepsy Károly alapítványa: 3125 K. A célnak megfelelően használtatik.

Amacz.

Apa.

Apahegy.

Aranyosmedgyes.

Szatmárgörbed.

Avasujváros. Héder alapítvány 400 K; Gerber alapítvány 100 K. A célnak megfelelően használtatnak. Összesen 500 K.

Batiz.

Egri.

Felsőbánya.

Garbolcz.

Hirip.

Kakszentmárton.

Kishodos.

Kiskolcs. Balog István-alapítvány 100 K. A célnak megfelelően használtatik.

Dobrácsapáti.

Kispalád. Békásyné alapítvány 200 K, Talpas Zsuzsánna alapítvány 80 K, Bakos Károly alapítvány 500 K, (múlt évben 1500 K!) összesen 780 K. A célnak megfelelően használtatnak.

Kispeleske.

Kőszegremete.

Lázári.

Magosliget.

Méhtelek.

Mikola. Czibere Györgyné 100 K, Kántor Jánosné 200 K alapítványa. A célnak megfelelően használatnak. Összesen 300 K.

Misztótfalu.

Nagybánya. Ujfalussy Miklós alapítvány 500 K; Szendy Jánosné alapítvány 2000 K; Kis rét vételára alapítvány 250 K; Régi temető vételára alapítvány 1000 K; Nánásy Lajos alapítvány 300 K; Ispotálykert vételára alapítvány 2500 K; Kovács—Zalányi Tóth alapítvány 200 K; Bodonkúti föld vételára alapítvány 1400 K; Gergely Károly alapítvány 1000 K; Virág Bálint alapítvány 200 K; Mátéfi Ferenczné alapítvány 225 K; Bartók József alapítvány 2000 K; Dobi Ervin alapítvány 250 K; Beregszászy Samu alapítvány 400 K; Zoltán Viola alapítvány 1000 K; összesen 13,225 K. Mind a célnak megfelelően használatnak.

Erdőszáda.

Nagyhodos.

Nagykolcs.

Nagypalád.

Ombod. Márton Bálint alapítvány 1163 K; Márton Bálint alapítvány 525·21 K; Soltész János alapítvány 200 K, összesen 1888·21 K. A célnak megfelelően használatnak.

Szatmárpálfalva.

Patóháza.

Pettyén.

Rozsály.

Sándorhomok.

Sárköz.

Sárközujlak.

Szamoskóród.

Szamoskrassó.

Szatmárhegy.

Erdőd.

Szatmárudvari.

Szárazberek. (1911-ben: Galgóczy alapítvány 6 q búza.)

Szinérváralja. (Lásd múlt évben: 20,554 K.)

Tisztaberek.

Uszka.

Józseiháza.

Vámfalva.

Alapítványok összege 40,472·21 K (múlt évben 37,822 K).

II. Anyagi élet és igazgatás.

A presbyterium minden egyházban törvényesen megalakított. Jegyzője a tanító, 3 egyház kivételével. Ez egyházak közül 2-ben (Nagykolcs, Patóháza) még mindig a lelkész teljesíti a jegyzői tisztelet, 1-ben pedig (Nagybánya) a segédlelkész.

Anyakönyvek mindenütt rendben vezetettek. Áttértek, kitértek anyakönyve van 41 egyházban, nincs 1-ben (Patóháza).

Egyházmegyei, kerületi, konventi jegyzőkönyvek mindenütt megőriztetnek.

Vagyonleltár mindenütt van, Tisztaberken kiigazítás alatt.

Lelkészi iktató, postakönyv mindenütt van.

Az egyház ingatlanai telekkönyvileg rendben vannak.

Egyházi adó, kamat, haszonbérből 33 helyen kisebb-nagyobb hátralék van. Behajtására mindenütt történt intézkedés.

Állami adó, illetékből 5 helyen (Amacz, Magosliget, Misztótfalu, Tisztaberek, Uszka) van hátralék: 769 K.

Földadót egyház és belhivatalnok közösen fizetik 3 egyházban, tisztán a javadalmas 2 esetben, a többi helyen az egyház.

Belhivatalnoki fizetésből csak Apában (37 K) és Kispeleskén (116 K) van hátralék.

Templom van 45 (a sárközi le van bontva). Ebből javítandó 5 (Hirip, Nagybánya, Sándorhomok, Szamoskrassó, Uszka); építendő 2 (Egri, Tisztaberek); építés alatt van 2 (Adorján, Szamoskóród).

Lelkészi lakás van 42. Javítandó 2 (Lázári, Méhtelek); építendő 2 (Egri, Kishodos); építés alatt 2 (Uszka, Adorján); rosz 2 (Misztótfalu, Pettyén).

Iskola. 48 anya- és leányegyházunk közül 38 egyház tart fent 48 iskolát. 10 egyházban (Apa, Aranyosmeggyes, Misztótfalu, Nagybánya, Nagykolcs, Patóháza, Szamoskóród, Szatmárhegy, Szatmárudvari, Vámfalu) az állami iskola folytán felekezeti iskolánk megszűnt. 4 egyházban (Batiz, Hirip, Mikola, Szinerváralja) az állami iskola mellett is fennáll. Iskoláink közül 30 jó; 4 [Avasujváros (2), Hirip, Kispalád] javítandó; 12 [Egri (2), Józsefháza, Kakszentmárton, Kishodos, Kőszegremete, Lázári, Méhtelek, Nagypalád (2), Sárköz, Sárközujlak] kifogásolt; 1 (Magosliget) építés alatt; 1 (Mikola) rosz.

Melléképületek javítandók 7 egyházban (Kispalád, Kispeleske, Kőszegremete, Lázári, Magosliget, Méhtelek, Mikola); 2-ben rozak (Hirip, Szatmárudvari).

Az egyházak épületei tűz ellen a Fonciere pesti biztosító intézeteknél vannak biztosítva 782,739 K értékben (múlt évben 728,765 K).

Uj építkezésre fordított 42,099 K (múlt évben 77,802 K).

Épületek fõntartására 19,104 K (múlt évben 31,523 K).

III. Népiskolai adatok.

Tanköteles 6—12-ig fi 1488, nõ 1488, összesen 2976 (m. é. 3334).

Iskolába jár „ „ 1372, „ 1360, „ 2732 (m. é. 3059).

Isk. elhagyta „ „ 75, „ 76, „ 151 (m. é. 177).

Iskolázatlan „ „ 41, „ 52, „ 93 (m. é. 68).

Tanköteles 12—15-ig fi 672, nõ 604, összesen 1276 (m. é. 1145).

Iskolába jár „ „ 655, „ 467, „ 1122 (m. é. 987).

Az iskola 1) III. osztályu egy egyházban (Dobrácsapáti).

2) IV. osztályu egy egyházban (Szatmárgörbed).

3) V. „ „ „ (Kishodos).

4) A többiekben VI. osztályu. Fiúk, leányok külön 2 egyházban (Felsõbánya, Ombod).

5) Osztott 5 egyházban (Egri, Nagypalád, Kispalád, Kőszegremete, Szamoskrassó).

6) Osztott 1 egyházban (Avasujváros), hol az I—II. osztály (különkülön iskolában) vegyes és a négy felsõ osztály külön fiú és külön leány.

Konfirmált fi 250, nõ 293, összesen 543 (m. é. 397).

Egyházkerületi tanterv megtartatik és kerületi kiadványok használatnak mindenütt.

A tanítás eredménye kitünõ 3, jeles 13, jó 11, elégséges 16. Két iskola (Sárköz, Sárközujlak) bezárva. 3 helyen nem volt tanító (Apahegy, Hirip, Rozsály).

Az állami iskolákban a vallást mindenütt a lelkészek tanítják 2 egyház kivételével (Misztótfalu, hol a tanító és Nagybánya, hol a vallás-tanító tanítja).

A vallásitanítás eredménye kitünõ 1, jeles 4, jó 4, elégséges 5 helyen. A nagybányai állami főgimnáziumban és az állami polgári leányiskolában lelkész és segédlelkész tanították a vallást.

Az iskola felszerelése pótlandó 10 egyházban (Garbolcz, Kak-szentmárton, Kiskolcs, Dobrácsapáti, Kispalád, Kőszegremete, Magosliget, Mikola, Sárközujlak, Szamoskrassó). Egésségi tekintetben kifogásolt 17 iskola.

IV. Népmozgalmi adatok.

Született törvényes fi 476, nő 430, együtt 906 (m. é. 1003); törvénytelen fi 32, nő 40, együtt 72 (m. é. 73); született összesen fi 508, nő 470, együtt 978 (m. é. 1076).

Meghalt fi 355, nő 339, összesen 694 (m. é. 707).

Házasságra lépett tisztán ref. pár 189, vegyes 41. Összesen 230 (m. é. 243).

Reversalist adott javunkra 9 (m. é. 10), kárunkra 2 (m. é. 6).

Népesség 1913. dec. 31-én fi 12,821, nő 13,247, együtt 26,068. A hozzátartozó egyházakban: fi 371, nő 402, együtt 773. Összesen fi 13,192, nő 13,649, együtt 26,841 (m. é. 26,767).

Jelentésem zártán vagyok kiváló tisztelettel

Avasujváros 1914. szept. 4.

Széll György

esperes.

Kimutatás

az egyházak jótékonyságairól, számadásairól,
alapjairól.

21	visztorau . . .	9	4412	3743	669	630	1200	10	—	—	—	—	1400
22	Nagybánya . . .	991	47294	46690	604	3744	45189	—	—	—	—	—	45800
	<i>Erdőszáda</i> . . .	—	624	624	—	—	4260	—	—	—	—	—	756
23	Nagyhodos . . .	34	7882	7822	60	107	776	65	35	—	—	—	1500
24	Nagykolcs . . .	15	5458	4991	467	74	12136	21	—	—	—	1000	9000
25	Nagypalád . . .	59	13310	12786	524	—	3196	—	—	—	—	—	10000
26	Ombod . . .	116	6579	6251	328	—	324	40	99	6	—	—	8198
	<i>Szatmárpálfalva</i>	—	3184	3091	93	—	—	—	26	46	228	—	3262
27	Patóháza . . .	33	4586	4407	179	—	3307	—	—	—	—	—	571
28	Pettyén . . .	66	4804	4549	255	8	6888	26	11	29	—	—	3604
29	Rozsály . . .	—	8040	7835	205	—	—	—	40	—	—	—	7280
30	Sándorhomok . . .	3	6767	5204	1563	449	—	—	80	—	2016	—	3200
31	Sárköz . . .	3	15370	15217	153	200	—	—	—	—	—	—	6000
32	Sárközüjlak . . .	—	5425	5330	95	65	2418	—	—	—	—	—	4260
33	Szamoskóród . . .	2	5068	4914	154	90	17627	20	—	—	—	—	2055
34	Szamoskrassó . . .	75	15818	15131	687	424	24948	49	22	—	—	—	9200
35	Szatmárhegy . . .	266	10096	8785	1311	5000	1507	69	73	—	1237	—	2000
	<i>Erdőd</i> . . .	—	2316	946	1370	155	1369	—	—	—	—	—	2000
36	Szatmárudvari . . .	28	456	226	230	176	1510	20	—	—	—	—	1600
37	Szárazberek . . .	24	6444	5780	664	151	21611	89	—	—	—	—	—
38	Szinérváralja . . .	202	3885	3626	259	1317	20710	106	—	—	—	—	3333
39	Tisztaberek . . .	5	6572	6385	187	—	2593	—	—	—	8038	—	4600
40	Uzska . . .	7	4656	4229	427	—	—	—	—	—	—	—	6680
41	Józsefháza . . .	3	3943	3783	160	142	6340	8	—	—	—	—	14000
42	Vámfalu . . .	3	7659	7659	—	—	6330	10	—	—	—	—	17000
Összesen:		2246	388132	368319	19813	16495	368645	6815	971	331	36656	302000	
Mult évben:		2830	373543	353127	21584	15064	394282	6244	798	224	39761	277915	

